

Джон Варли

Натиснете ENTER

– Вие слушате запис. Моля, не затваряйте слушалката докато...

Така тряснах слушалката, че апаратът падна на пода. Самият аз продължавах да стърча, целият потен и треперещ от ярост. Телефонът започна да жужи, което означаваше, че слушалката не е на мястото си. Този зумер е два пъти по-мошен от всеки друг телефонен сигнал и никога не съм разбирал защо. Като че ли е станало нещо ужасно: „Катастрофа! Слушалката не е на мястото си!“

Автоматичният телефонен секретар е от онези изобретения, които правят живота неприятен в подробностите му. Кажете честно – обичате ли да ви отговаря машина? Но това, което се случи с мен, вече не е просто дреболия: току-що автоматичният телефонен секретар ми позвъни *сам!*

Тези машинки се появиха наскоро. Звънят ми два-три пъти в месец, главно от застрахователните дружества. Изчитат ви двеминутна реч и дават номер, на който можеш да позвъниш, ако предложението те интересува. (Веднъж позвъних да им кажа какво мисля за тях, но пак налягах на автомат, който изрече: „Чакайте отговор“ – и включи музика.)

Върнах се в банята, изтрих потта си с пластмасовата обложка на някаква книга и внимателно влязох във ваната. Водата, разбира се, беше вече изстинала. Добавих топла и едва кръвното ми се нормализира, когато телефонът пак иззвъня.

Издържах петнайсет позвънявания, без да мръдна.

Опитвали ли сте да четете, когато телефонът звъни?

На шестнайстото позвъняване се измъкнах от ваната, изтрих се, наметнах халата и умишлено бавно тръгнах към хола.

След петдесетият звън вдигнах слушалката.

– Вие слушате запис. Моля не затваряйте слушалката, докато записът не завърши. Звънят ви от дома на вашия съсед Чарлз Клуг. Позвъняванията ще се повтарят всеки десет минути. Мистър Клуг разбира, че не беше добър съсед и предварително поднася извиненията си. Той моли веднага да дойдете в дома му. Ключът е под изтривалката. Влезте и направете всичко, което е необходимо да се направи. За услугата ще бъдете възнаграден. Благодаря.

Прещракване. И равномерно сигнали.

Никога не бързам. Когато десет минути по-късно телефонът отново иззвъня, все още обмислях съобщението. Свалих слушалката – текстът беше същият. Не беше гласът на Клуг, а нещо синтезирано, механично,

лишено от топлина. Изслушах до края и внимателно поставих слушалката.

Помислих дали да не звънна в полицията. Чарлз Клуг ми е съсед вече десет години и за всичкото време едва ли сме разговаряли дванадесетина пъти. По не повече от минута. Така че не се чувствам задължен с нещо.

По дяволите тези позвънявания! Точно когато бях стигнал до някакво решение, телефонът пак позвъни. Погледнах часовника: точно десет минути. Разбира се, можех да изключа апарата, но това едва ли ще промени моя живот...

В края на краищата се облякох, излязох от къщи и поех към парцела на Клуг. Другият съсед отгатык пътя, Хал Ланиер, подстригваше ливадата си. Махна ми с ръка и аз му отвърнах на поздрава. Беше около седем вечерта. Прекрасно августовско време. Ухаеше на току-що окосена трева. Винаги съм обичал тази миризма и си помислих, че не е лошо да подрежа и моята градина.

Вероятно Клуг никога не си е помислял подобно нещо. На места ливадата бе съвсем оголяла, другаде тревата стигаше до коляно.

Позвъних. Никой не дойде, затова почуках. След това погледнах под изтривалката, взех ключа и отворих.

– Клуг? – повиках тихо и надникнах.

След това неуверено, като човек, който не знае дали го очакват, минах през малкия хол. Щорите както винаги бяха спуснати, но телевизионният екран даваше достатъчно светлина да видя Клуг. Седеше в кресло пред масата, паднал по лице върху клавиатурата на компютър и отсрани на главата му зееше огромна дупка.

Хал Ланиер работеше с компютрите на лосанджелиското управление на полицията, затова първо нему разказах за видяното, а той позвъни в полицията. Заедно дочакахме идването на колите и той все ме разпитваше дали не съм пипал и мърдал нещо, а аз всеки път му отговарях, че не съм докосвал нищо освен дръжката на входната врата.

Колите на медицинската служба пристигнаха без вой на сирени и скоро наоколо започнаха да се мотаят полицаи. Събраха се всички съседи – кой по дворовете, кой пред дома на Клуг. Екипите от телевизията успяха да довтасат точно когато изнасяха тялото, завито в найлоново покривало. Полицайте сновяха нагоре и надолу, вероятно се занимаваха със своите си работи – да свалят отпечатыци, да потърсят веществени

доказателства.

Накрая ме отведеха в гостната на Клуг при следователя Озбърн. Телевизионните екрани все още светеха. Стиснахме си мълчаливо ръце с Озбърн, след което той ме разгледа от главата до петите. Нисичък, плешив, следователят ми се стори уморен, докато не ме погледна в упор. Макар нищо видимо да не се промени, вече не ми се струваше уморен.

– Вие ли сте Виктор Апфел? – попита.

Потвърдих.

– Мистър Апфел, според вас липсва ли нещо в стаята?

Отнесох се към въпроса като към занимателна задача. Камина, щори на прозорците. Килим на пода. Но нищо от вещите, каквито обикновено има в гостните.

Покрай стените бяха наредени маси, оставаше само тесен проход в средата на стаята. На масите имаше дисплеи, клавиатури, дисководи и други блестящи дрънкулки на новото време. Под масите имаше други компютри и кутии, пълни догоре с всякакви електронни боклуци. На етажерки до самия таван лежаха кутии с ленти, дискове и касети. За всичко това си има термин, но тогава не си го спомних. Програмно осигуряване.

– Няма мебели, нали? Освен...

Следователят ме погледна като че ли слисано.

– Искате да кажете, че по-рано е имало мебели?

– Откъде да знам. – Тогава ми хрумна, че той не ме разбира. – За пръв път попаднах тук преди час.

Той се намръщи и това не ми хареса.

– Съдебният лекар каза, че стопанинът на къщата е мъртъв вече три часа. Защо се оказахте тук преди час, Виктор?

Това, че се обърна към мен по име, също не ми се хареса. Налагаше се да му разкажа за телефона.

Изслуша ме с недоверие, но не бе трудно да провери показанията ми. Хал, Озбърн, аз и няколко полицаи отидохме въкъщи. Едва бяхме влезли, когато телефонът иззвъня. Озбърн взе слушалката и изслуша съобщението. Лицето му се изкриви в мрачна гримаса. Изчакахме десет минути до следващото позвъняване. През това време Озбърн внимателно огледа стаята ми – зарадвах се, когато се звънна. Полицаяте записаха съобщението и се върнахме обратно в дома на Клуг.

Озбърн направо отиде зад къщата да разгледа гората от антени – гледката видимо го впечатли.

– Мисис Медисън – тя живее по-надолу по улицата – смята, че Клуг

се е опитвал да влезе в контакт с марсианците – рече Хал с ирония. – Но аз мисля, че той просто е ограбвал спътниковите връзки.

На ливадата зад къщата стърчаха три параболични антени, шест високи мачти и друга техника за микровълнова комуникация, каквато може да се види върху сградите на телефонните компании. Озбърн отново ме покани в гостната и помоли да опиша какво съм видял. Не разбрах какво точно го интересува, но все пак се опитах.

– Седеше в това кресло. Креслото беше пред масата. На пода видях пистолет. Ръката висеше точно над него.

– Мислите, че е било самоубийство?

– Да. – И без да дочакам коментари попитах: – А вие?

– Не е оставил писмо – въздъхна Озбърн.

– Самоубийците не винаги оставят писма – подметна Хал.

– Да, но твърде често. И когато няма писмо, работата не ми харесва. Впрочем това не е най-важното.

– А телефонното позвъняване? – казах. – Това е нещо като предсмъртно писмо.

Озбърн кимна.

– Забелязахте ли нещо друго?

Приближих се до масата и разгледах клавиатурата. Отпред бе написано: „Тексъс инструментс. Модел Т1-99/4А“. Вдясно, където лежеше главата на Клуг, имаше кърваво петно.

– Само това, че седеше пред този компютър. – Докоснах неволно клавиш и дисплеят мигом се запълни с думи. Бързо дръпнах ръката и се загледах в текста.

НАЗВАНИЕ НА ПРОГРАМАТА: СБОГОМ, РЕАЛЕН СВЯТ

ДАТА: 20.08

СЪДЪРЖАНИЕ: ЗАВЕЩАНИЕ, РАЗНИ

ПРОГРАМИСТ: ЧАРЛЗ КЛУГ

ЗА СТАРТИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

НАТИСНЕТЕ ENTER ||

В края равномерно пулсираше малко зелено квадратче. По-късно научих, че се казва „курсор“.

Сбрахме се около машината. Хал, специалист в тази област, обясни, че много контролери изтриват изображението, ако в продължение на десет минути никой не промени изведената на монитора информация. Прави се, за да не изгори екранът там, където буквите светят. До натискането на клавиша екранът беше зелен, после се появиха черни букви на

син фон.

– Проверена ли е клавиатурата за отпечатьци? – попита Озбърн.

Никои не беше сигурен, затова Озбърн взе молив и с гумичката натисна клавиша.

Текстът изчезна, синият фон бе запълнен от малки овални фигурки, падащи надолу като дъждовни капки. Стотици фигурки в най-различни цветове.

– Това са таблетки – изненадано произнесе един от полицаите. – Вижте, „кваалуд“! А това е „нембутал“!

Един през друг всички подхвърляха имена на лекарства. И аз познах една бяла капсула с червена ивица – вероятно „дилантин“. Пия ги вече доста години всеки ден. В края на краищата дъждът от капсули спря и дяволската машина започна да свири „Все по-близо към теб, мой боже“ в три инструментални партии.

Някои се изсмяха. Не мисля, че някому случилото се му се е сторило забавно, но тази мрачна панахида прозвуча точно като аранжировање за свирка, пищялка и дудук. Как да не се засмееш?

Докато звучеше музиката, в левия край на екрана се появи малка фигурка от квадратчета. Потръпвайки, тя се преместваше към центъра. Приличаше на човече от видеоигра, само че нарисувано лошо, затова трябва да напрегнеш въображението си.

После в центъра се появи още някакъв предмет. Човечето спря срещу него, огъна се и под него се появи нещо като стол.

– Какво ли е това?

– Сигурно компютър.

Май наистина беше компютър, защото човечето протегна напред ръце и започна да го почуква както пианист рояла. Човечето пишеше, а над него се появяваха думи.

НЕЩО СЪМ ПРОПУСНАЛ ПО ПЪТЯ,
СЕДЯ ТУК ДНИ И НОЩИ КАТО ПАЯК
В ЦЕНТЪРА НА СВОЯТА ПАЯЖИНА...
АЗ СЪМ СТОПАНИН НА ВСИЧКО ВИДИМО...
И ВСЕ ПАК
ТОВА Е НЕДОСТАТЪЧНО.
ТРЯБВА ДА ИМА ОЩЕ НЕЩО.
ВЪВЕДИ СВОЕТО ИМЕ ||

– Боже мой! – възкликна Хал. – Невероятно... Интерактивно предсмертно писмо.

– Трябва да разберем какво има нататък.

Бях най-близо до клавиатурата и затова набрах своето име. Когато вдигнах очи, видях, че съм сбъркал и се е получило „ВИКТ9Р“.

– Как да го поправа? – попитах.

– А защо трябва? – рече Озбърн и натисна клавиша.

ПОЗНАТО ЛИ ТИ Е ТОВА ЧУВСТВО, ВИКТ9Р?

ЦЯЛ ЖИВОТ СЕ ТРУДИШ, ЗА ДА ПРАВИШ

ТОВА, КОЕТО ПРАВИШ ПО-ДОБРЕ ОТ ДРУГИТЕ,

НО ВНЕЗАПНО ОТВАРЯШ ОЧИ И НЕ РАЗБИРАШ

ЗАЩО Е ВСИЧКО ТОВА. С МЕН СЕ СЛУЧИ

ТОЧНО ТАКА.

ИСКАШ ЛИ ДА РАЗБЕРЕШ ПО-НАТАТЪК, ВИКТ9Р?

ДА/НЕ ||

Текстът течеше като поток. Клуг вероятно се е смущавал от това, защото след всеки четиридесет-петдесет думи предоставяше на читателя правото да избира „ДА/НЕ“.

Представих си как седи пред машината и въвежда текста.

Той пишеше, че се чувства смазан, че не може повече да живее така. Приемал е прекалено много таблетки (по екрана отново се посипаха многоцветните овални фигурки) и животът му е станал безсмислен – направил е всичко, което е искал да направи.

Понякога просто не го разбирахме. Написал бе например, че той не съществува, но го приехме като метафора.

ПОЛИЦАЙ ЛИ СИ, ВИКТ9Р? АКО НЕ,
ПОЛИЦИЯТА СКОРО ЩЕ СЕ ПОЯВИ, ЗАТОВА
УВЕДОМЯВАМ ТЕБ ИЛИ ПОЛИЦАЯ: НЕ СЪМ
ПРОДАВАЛ НАРКОТИЦИ. ЛЕКАРСТВОТА,
КОИТО СА В СПАЛНЯТА, СЪМ ИЗПОЛЗУВАЛ
САМО ЗА ЛИЧНИ НУЖДИ. ПРИЕМАЛ СЪМ
ГИ В ГОЛЕМИ ДОЗИ, НО СЕГА ПОВЕЧЕ
НЕ СА МИ НУЖНИ.
НАТИСНЕТЕ ENTER ||

Озбърн натисна клавиша и в другия ъгъл на стаята затрещя принтер, изплашвайки ни до смърт. Гледах как главата се мята насам и натам, отпечатвайки текста и в двете посоки, когато Хал закрещя, посочвайки екрана:

– Вижте! Вижте тук!

Човечето на екрана се изправи и се обърна към нас. В ръцете си държеше нещо като пистолет и долепи дулото до главата си.

– Не! – неволно извика Хал.

Човечето не му обърна никакво внимание. Чу се неестествен звук на изстрел, човечето падна по гръб. По екрана се разля червена струйка и принтерът замлъкна. На монитора остана само мъничък черен труп, легнал по гръб, и думата ++КРАЙ++ под него.

Погледнах към Озбърн. Да се каже, че беше недоволен, значи да не се каже нищо.

– Та какво става с наркотиците в спалнята? – попита той.

Ние гледахме как Озбъри рови в чекмеджетата и нощните шкафчета, наднича под леглото и шкафовете, но без никакъв резултат. Както и другите стаи, тук също бе наблъскано с компютри, през пробити в стената дупки се проточваха кабелни снопове.

Стоях до голяма кръгла кутия от картон, имаше няколко такива в стаята, в такива обикновено изпращат покупки. Капакът бе леко встрани, вдигнах го – и веднага съжалих.

– Озбърн – рекох, – погледни насам.

В кутията имаше торбичка от дебел полиетилен, запълнена до две трети с таблетки „квалуд“. Полицайте веднага разкъсаха останалите кутии и намериха капсули амфетамини, „нембутал“, „валиум“ и какво ли не още. След тази находка отново се появиха и полицаи, и екипи от телевизията.

Закипя трескава работа и никой не забеляза как се примъкнах до въщи и заключих вратата. Понякога надниквах иззад пердето и виждах как репортерите вземат интервюта от съседите. Хал също се мотаеше наоколо и се радваше на всеобщо внимание. На два пъти репортерите почукваха по вратата, но аз не отворих и в края на краищата всички си разотидоха.

Напълних ваната с гореща вода и се излежах цял час. След това включих отоплението на максимум и се вмъкнах под цяла купчина одеала.

И въпреки това треперих цяла нощ.

На другия ден към девет дойде Озбърн, след него се вмъкна и Хал. Не изглеждаха весели и подозирайки, че са работили цяла нощ, направих кафе.

– Хвърлете едно око – каза Озбърн и ми подаде лист компютърна

разпечатка. Сложих очила и зачетох.

Текстът бе напечатан със страхотен шрифт от иглеста глава. Такива листи обикновено хвърлям направо в камината, без да ги чета, но този път направих изключение.

Пред мен лежеше завещанието на Клуг. Няма да им е леко на юристите, когато видят това. Клуг пак твърдеше, че не съществува, затова не може да има родственици и цялото си състояние е решил да даде на този, който го заслужава.

„Но кой го заслужава?“ – се питаше той. Разбира се, не мистър и мисис Перкинс, дето живеят през четири къщи – те постоянно бият деца. Като доказателство Клуг се позовава на съдебни решения от Бъфало и Маями, а също на дело, възбудено от местните власти. Мисис Рендър и мистър Полонски, живущи пет къщи по-нататък, разпространяват сплетни. Големият син на Андърсънови краде автомобили. Мариан Флорънс е използвал измама на изпита по алгебра. Съвсем наблизко живеел някакъв тип, който здравата прекарал градските власти, когато сключил договор за строителство на шосе. Жената на един от комшиите си имала вземане-даване с търговски агенти, други две си имали постоянни любовници. Един момък направил на приятелката си бебе, после я зарязал и се разфукал на ляво и дясно. Дванайсет съседски семейства крият част от доходите си от данъчните власти. У комшиите зад къщата на Клуг постоянно лае куче.

Тук се съгласих: това куче и на мен не ми дава мира нощем. Но всичко останало... не ми го побира главата! Поначало какво право има човек, който незаконно държи при себе си двеста галона наркотици, да съди така строго съседите си? Е, да се бият деца не е хубаво, но може ли да се опетнява цяло семейство, само защото синът краде автомобили? И още – откъде Клуг би могъл да знае всичко това?

Имаше и други работи. Например за мъжки похождения. Между другите фигурираше и Харолд Хал Ланиер, който в продължение на три години се е срещал с жена на име Тони Джоунс, тя работела с него в центъра за обработка на информацията към полицията на Лос Анджелис. Подтиквала го към развод, а той „чакал удобен момент, за да признае на жена си“.

Погледнах към Хал – руменината на лицето му потвърждаваше написаното.

Дойде и моят ред! Какво ли Клуг е знаел за мен? Плъзнах поглед по страницата, за да намеря името си, и го открих в най-последния параграф. „...Трийсет години мистър Апфел плаща за грешка, която не е

правил. Разбира се, не бих го предложил за светец, но тъй като няма явни грехове – а в дадената ситуация това е напълно достатъчно – оставям цялата си законна собственост на Виктор Апфел.“

Озбърн ме гледаше.

– Ама на мен нищо не ми трябва.

– Мислите ли, че това е въпросното възнаграждение, споменато от Клуг?

– Би трябвало – казах. – Какво друго?

Озбърн въздъхна и се опъна в креслото.

– Във всеки случай той не се опитвал да ви завещава наркотици.

Продължавате ли да твърдите, че не сте се познавали?

– Подозирате ли ме в нещо?

– Мистър Апфел – рече той и разтвори ръце, – аз просто задавам въпроси. В историите със самоубийства никога няма стопроцентова увереност. Може пък и да е убийство. И ако е така, вие сте единственият човек, който се оказва печеливш.

– Но той ми беше абсолютно чужд.

Озбърн кимна, почуквайки с пръст по разпечатката. Искаше ми се тази разпечатка да върви по дяволите.

– Между другото... Каква е грешката, която не сте извършвали?

Така и си знаех, че това ще е следващият въпрос.

– През войната в Корея попаднах в плен.

Известно време Озбърн обмисляше моя отговор. Ударих юмрук по облегалката на креслото, изправих се и поех директно върху себе си измамно уморения му поглед.

– Изглежда миналото все още силно ви вълнува.

– Не е лесно да се забрави.

– Искате ли да ми разкажете нещо за онова време?

– Работата е там, че всичко... Не, нищо не искам да говоря. Нито на вас, нито на някой друг.

– Налага се да ви задам още няколко въпроса относно смъртта на Клуг.

– Ще отговарям само в присъствието на адвокат.

„Боже мой! Сега ще трябва и адвокат да търся...“

Озбърн отново кимна, изправи се и пое към вратата.

– Бях готов да обявя историята за самоубийство – рече той, – безпокоеше ме единствено липсата на предсмъртно писмо. Сега го получихме. – Той посочи къщата на Клуг и лицето му стана някак сърдито. – Но този тип не само е написал писмо, ами дори го е записал в своя

дяволски компютър с още цяла купчина видеоефекти. Отдавна не се изненадвам от идиотщините на хората, какво ли не съм виждал. Но като чух компютърът да свири църковна музика, разбрах, че това е убийство. Да си кажа правичката, мистър Апфел, не мисля, че вие сте свършили тази работа. Само в тази разпечатка има няколко десетки мотива. Може да е шантажирал съседите. Може тъй да си е купил цялата тази апаратура. Освен това хора, у които има толкова много наркотици, рядко умират от естествена смърт. Предстои ми още много работа, но ще разбере кой го е свършил.

Измърмори нещо за неотлъчка и си отиде.

– Вик... – прошепна Хал. – Аз, такова, за разпечатката. Ще ти бъда благодарен... Казаха, че ще остане в тайна... Разбираш ли ме?

– Върви си вкъщи, Хал, и не се притеснявай.

Той кимна и пое към вратата.

– Не мисля, че ще се разчуе – каза той.

В действителност стана тъкмо обратното.

Може би щеше да се случи и без писмата, които наваляха няколко дни след смъртта на Клуг. Писма с печата на Трентън, щат Ню Джърси, предадени от компютър, който така и не успяха да идентифицират. Всичко, което Клуг само споменаваше в завещанието си, в тях бе разказано с подробности.

Тогава обаче аз нищо не знаех за това. Като си тръгна Хал, вмъкнах се под електрическото одеало, но пак не успях да стопля краката си. Ставах само да си направя сандвич или да полежа във ваната с гореща вода. На няколко пъти чукаха репортери, но аз си траех. На следващия ден позвъних на Мартин Абрамс, адвокат, първия в телефонния указател, и се разбрахме той да защитава моите интереси. Рече, че вероятно ще ме повикат в полицейския участък. Отвърнах, че никъде няма да ида, глътнах две таблетки „дилантин“ и легнах.

Отвреме-навреме се чуваше вой на сирени, долових шумна караница. С усилие на волята си налагах да не покажа глава. Да, любопитството ме мъчеше, но вие знаете каква е съдбата на любопитните...

Чаках визитата на Озбърн, но той все не идваше. Минаваха дни, станаха цяла седмица и за цялото време се случиха само две интересни събития.

Първото започна с почукване по вратата два дни след смъртта на Клуг. Надникнах зад пердето и видях паркирано край пътя сребристо

ферари. Не можах да видя кой е пред вратата и попитах.

– Казвам се Лиза Фу – отвърна женски глас. – По ваша покана.

– Не ви помня.

– Това не е ли къщата на Чарлз Клуг?

– Не, съседната.

– О, извинете.

Реших да я предупредя, че Клуг не е вече между живите, и отворих вратата. Жената се обърна и се усмихна с абсолютно ослепителна усмивка. Просто не знам с какво да започна описанието на Лиза Фу. Помните ли времето, когато от вестникарските страници не слизаха карикатурите на Хирохито и Тодзио, а „Таймс“ без всякакво стеснение употребяваше думата „джап“? Малки човечета с кръгли като футболна топка лица, уши като дръжки на амфора, очила с дебели стъкла, два големи като заешки предни зъба и тънички мустачки...

Ако махнем мустаците, тя като че ли беше излязла от такава карикатура. Очила, зъби... На ръст беше около пет фута и осем или девет дюйма, а тежеше не повече от 110 фунта. Бих казал дори сто, но добавям по пет фунта на всяка гърда, толкова огромни при нейната фигура, че надписът на фланелката се четеше като „rock live“, и само когато се обърне странично можеха да се видят две букви „s“ в двата края.

Лиза Фу подаде изящната си тъничка ръчичка.

– Изглежда известно време ще бъдем съседни – каза тя. – Или поне докато се оправя с това драконско леговище на съседния парцел.

Ако се долавяше някакъв акцент, най-вероятно беше сан-фернандински.

– Приятно ми е.

– Познавахте ли го? Имам предвид Клуг. Поне той наричаше себе си така.

– Мислите ли, че това не е истинската му фамилия?

– Съмнявам се. „Клуг“ на немски означава „умен“. А на жаргона на хакерите¹ това е „хитрец“ или „шмекер“, което абсолютно важи за Клуг. Макар сивият му процесор тук да не беше съвсем в ред – и тя многозначително почука с пръст по слепоочието си. – Винаги, когато полицията се опита да се включи към неговите системи, изскачат „вируси“, „фантоми“ и „демони“, материалното осигуряване отива на кино, битовите кошници се препълнят...

Тя говореше ли, говореше, но на мен ми звучеше като на суахили.

---

1. Фанатичен поклонник на компютърната техника – бел.прев.

– Искате да кажете, че в неговите компютри се крият демони?

– Точно така.

– Тогава му трябва някой да изгонва злите духове.

Тя мушна големия си пръст между гърдите си, показва още половин акър зъби и каза:

– Те това съм аз. Трябва да вървя. Наминавайте по всяко време.

Второто интересно събитие на седмицата стана ден по-късно – пощата пристигна известие от банката. На моята сметка са постъпили три суми. Първата – обикновен чек от 487 долара от Комитета на ветераните. Втората сума в размер 392 долара и 54 цента – проценти от парите, които родителите ми завещаха преди петнайсет години.

Третата вноска бе направена на двайсто число, в деня, когато умря Клуг. 700 083 долара и 04 цента.

След няколко дена намина Хал Ланиер.

– Каква седмица! – изруга той, плъсна се на дивана и започна да разказва.

Оказва се, че в нашия квартал е регистрирана още една смърт. Писмата, изпратени от неизвестния компютър, са предизвикали много неприятности, особено след като полицията тръгна да разпитва по домовете. Някои, усещайки, че примката се стяга, се покаяха за греховете си. Жената, дето различала търговските агенти, когато мъжът ѝ бил на работа, признала своята невярност и оня я застрелял. Сега лежал в панди-за. Това, разбира се, е най-лошото, но имало и дребни произшествия, от кавги до изпочупени стъкла. Според Хал данъчното управление възнамерява да направи в нашата махала специална проверка.

Помислих си за онези 700 083 долара.

И 04 цента.

Замълчах, но усетих как краката ми изстиват.

– Ти сигурно искаш да разбереш какво стана между нас с Бети – казва той накрая.

Не исках. Изобщо не исках да знам, но се опитах да изработя съответната физиономия.

– Всичко е свършено – рече, въздъхвайки доволно. – Имам предвид между мен и Тони. Разказах всичко на Бети. Няколко дни ѝ беше кофти, но си мисля, че сега нашият брак е много по-здрав. – Той известно време мълча, греейки се на топлината на новите промени.

Искаше също да ми разкаже какво са научили за Клуг като ме покани на обед, но аз вежливо отказах и двете, като се позовах на болките от стари рани. И почти бях го изпратил, когато почука Озбърн. Влезе и Хал също остана.

Предложението ми за кафе беше прието с благодарности. Озбърн изглеждаше някак различно и в началото не можах да разбера защо – същата умора върху лицето... Впрочем, не. По-рано ми се струваше, че това е маска или цинизъм, присъщ на полицайте. Но този ден на лицето му наистина беше изписана умора. От лицето тя се спускаше на

раменете и ръцете, минаваше в походката и в маниера на седене... Беше го облядало тежкото чувство за поражение.

– Все така ли ме подозират? – попитах.

– Искате да попитате дали ви е необходим адвокат? Не си струва да се притеснявате. Внимателно проверих всичко за вас. Завещанието на Клуг едва ли ще бъде прието сериозно, така че вашите мотиви изглеждат съмнителни. Според мен всеки от местните търговци на кокаин има много повече основания да ликвидира Клуг от вас. Искам само да попитам туй-онуй. Ако не желаете, можете да не отговаряте.

– Да опитаме.

– Не си ли спомняте да са го посещавали някакви необикновени хора? Хора, които идват или си отиват нощем?

– Единственото, което помня, са служебните коли. Пощенската, на „Федерал Експрес“, на компанията за доставка на стоки... Би могло наркотиците да идват с тях.

– И ние мислим така. Едва ли е работил на дребно. Може би е бил посредник – получава, предава...

– Има ли напредък в разследването? – попитах.

– Искате да знаете истината? Следствието е в безизходица. Никой в района дори не е подозирал, че Клуг разполага с цялата тази информация. Проверихме всички банкови сметки и никъде не открихме доказателства за шантаж. Не, съседите не се вписват в историята. Макар че ако Клуг беше останал жив, *сега* всеки от съседите би го хлопнал с удоволствие.

– Тъй е – рече Хал.

Озбърн се плясна по бедрото.

– Ако този мръсник беше жив, *аз самият* бих го убил – каза той. – Но сега си мисля, че никога не е бил жив.

– Не разбирам.

– Ако с очите си не бях видял труп... Пише, че не съществува, и е почти така. В електрогазовата компания изобщо не са чували за него. Клуг е включен в нейната линия, инкасаторът е снемал данните всеки месец, но компанията никога не му е изпращала никаква сметка. Същото и с телефона. В къщата му има огромен комутатор, произведен, доставен и монтиран от телефонната компания, но за това няма никакви сведения. Клуг няма сметка в нито една от банките на Калифорния – сигурно изобщо не му е трябвала сметка. Открихме около сто фирми, които са му продавали и доставяли какво ли не, пък после или са отмятали, че сметката е платена, или напълно са забравяли, че имат нещо общо с

него. В някои банки са фиксирани чекове и сметки, но нито самите сметки, нито пък банките съществуват реално.

Озбърн се преметна в креслото и усетих колко всичко това го вбесява.

– Единственият, който има някаква представа за Клуг, това е доставчикът на хранителни продукти. От едно малко магазинче съвсем наблизо. Те нямат компютър, Клуг е плащал с чекове на банката „Уелс Фарго“. Там приемали чековете за разплащане, макар че никога не са и чували за Клуг.

Озбърн очакваше моята реакция и затова попитах:

– И всичко това е правил с помощта на компютри?

– Да. Това, че е прекарвал бакалницата, го разбирам. Но много често Клуг е прониквал направо в базовото програмно осигуряване и е изтривал всички данни за себе си. Енергийната компания никога не е получавала плащания нито с чекове, нито по друг начин, просто защото според нея нищо не е продавала на Клуг. Нито едно правителствено учреждение не знае и никога не е знаело нещо за Клуг. Всичко проверихме – от пощата до ЦРУ.

– Ами ако Клуг не е истинското му име?

– Може. Но във ФБР няма негови дактилоскопични отпечатьци. Рано или късно ще разберем кой е той, но това ни на йота няма да ни приближи до отговора на въпроса: убийство или самоубийство?

Озбърн призна, че го притискат да закрие следствието, или поне в онази част, която се отнася до смъртта Клуг, като го мине за самоубийство. Той обаче не вярва в тази версия. А що се отнася до втората половина от историята, разните машинации на Клуг, тяхното разследване ще продължи.

– Сега всичко зависи от онова водно конче – рече Озбърн.

– Още ли е тук това момиче? Каква е?

– Компютърна звезда от Калифорнийския технологичен. Свързахме се с тях, казахме им болките си и ето какво ни изпратиха.

Не беше трудно да се разбере, че Озбърн не чака някаква помощ от нейна страна.

Накрая успях да се отърва от тях. Когато вървяха по пътеката, хвърлих едно око към дома на Клуг – там стоеше сребристото ферари на Лиза Фу.

Изобщо нямаше смисъл да се мяркам там. Знаех го много добре,

затова се захванах с вечерята. Когато си правя мусака по собствена рецепта, тя се получава по-добра, отколкото може да се предположи по названието. После излязох на двора за зеленчуци – докато откъсвах домати и си повтарях да не забравя да изстудя бутилка бяло вино, внезапно прозрях, че правя вечеря за двама. Тъй като нищо не правя прибързано, седнах да обмисля тази идея. Убедиха ме краката – за пръв път от цяла седмица бяха топли. Поех към Клуг.

Зад широко отворената врата нямаше решетка и си помислих колко странно и тревожно изглежда незатвореното, незащитено помещение. Спрях се на верандата, надникнах и викнах:

– Мис Фу?

Никой не отвърна. А миналия път, влизайки в този дом, открих труп.

Лиза Фу седеше на скамейка в профил към мен, подвила загорелите си крака, видях изправения и гръб и пръстите върху клавишите. Вдигна глава и лъсна зъби в усмивка.

– Някой ми каза, че името ви е Виктор Апфел.

– Да... Вратата беше отворена...

– Топло е – обясни тя и с пръсти разхлаби фланелката около шията си. – С какво мога да съм полезна?

– Ами... – Докато вървах в полумрака, ритнах нещо на пода. Оказа се плоска кутия, като онези, в които доставят големи поръчки пица. – Правех вечеря, та се сетих, че е достатъчна за двама и може би вие...

Млъкнах объркано, защото забелязах още нещо. В началото ми се стори, че е по къси панталони, всъщност обаче беше по фланелка и розови гашета от бански костюм. Не останах с впечатлението, че това я смущава.

– Ще вечеряме ли заедно?

Усмивката ѝ стана още по-широка.

– С удоволствие – тя се изправи енергично и прелетя край мен, оставяйки след себе си лека миризма на пот и сладникав сапун. – Ще се върна след минута.

Огледах стаята, но всъщност мислех за Лиза. Вероятно е комбинирала пицата с пепси – на пода се въргаляха доста празни кутии. На коленете и на лявото ѝ бедро забелязах доста дълбоки белези. Пепелниците бяха чисти... Клуг вероятно е пушел, Лиза – не... Докато вървеше, се очертаха стройни и яки прасци, а също и лек мъх около кръста, едва забележим на зелената светлина на екрана. Гледах жълтите странички от бележник, изписани по някакъв отдавна забравен начин, долавях мириса

на сапун и си мислех за нейната загоряла кожа и лека походка.

Когато се върна, беше в джинси с подрязани крачоли, сандали и друга фланелка. На старата пишеше „БЪРОУЗ ОФИС СИСТЪМС“, на новата – чиста и ухаеща на свежо – бе нарисуван Мики Маус и замъкът на Снежанка, при това ушите на Мики се изтегляха назад по горния склон на гърдите ѝ. Тръгнах подире ѝ към улицата.

– Колко ми харесва вашата кухня! – рече тя.

Никога по-рано не съм обръщал внимание на обстановката тук. Кухнята сякаш е пренесена с машина на времето от страниците на „Лайф“ от началото на петдесетте. В ъгъла има стар хладилник, таванът е облицован с жълти плочки, каквито сега могат да се видят само в баните. И нито грам пластмаса. Вместо машина за миене на съдове – двойна мивка и телена сушилня. Най-новата вещ в банята – смесителната батерия – е купена преди поне петнайсет години. Аз обичам да си поправам нещата сам. Обичам да майсторя.

– Хлябът е направо прекрасен! – възкликна Лиза.

Сам го изпекох. Тя топеше соса с хлебна коричка и помоли за още. Доколкото знам, да се топи сос с коричка е признак на лошо възпитание, но това изобщо не ме вълнуваше – винаги съм правел същото. Впрочем, във всичко останало маниерите ѝ бяха безупречни. Тя омете три порции мусака тъй, че нямаше нужда чиниите да се мие. Останах с впечатлението, че едва удържа своя животински апетит.

– Сигурна ли сте, че не искате повече грах?

– Ще се пръсна – и тя доволно се потупа по корема. – Благодаря ви, мистър Апфел. Сто години не съм яла домашна гозба.

– Можете да ме наричате Виктор.

– Толкова обичам американската кухня.

– Не знаех, че има и американска. Имам предвид като китайската или... Американка ли сте?

– Разбирам ви, Виктор – и тя се усмихна. – Аз съм американска гражданка, но не съм родена тук... Извинете за минутка – клечка за зъби?

Пуснах водата и се захванах с чиниите. След малко Лиза се присъедини и започна да подсушава с кърпа чиниите, въпреки моите протести.

– Сам ли живеете?

– Да, откак родителите ми починаха.

– Не сте ли били женен? Можете да премълчите, ако това не ми

влиза в работата.

- Ами. Никога не съм бил женен.
- За ерген се справяте отлично.
- Дълга практика. А мога ли и аз да питам?
- Може.
- Откъде сте? От Тайван?

– Езиците ми се удават. В къщи говорех на „пиджин америкън“, но тук бързо се научих да говоря правилно. Говоря също френски, е, доста кофти, четири-пет диалекта китайски, ама съвсем неграмотно, едва-едва виетнамски и знам тайски² точно толкова, че да кажа „Моя иска види американски консул, бързо, дявол вземе теб, ей ти!“.

Разсмях се. Последната фраза тя произнесе с подчертан акцент.

- Тук съм вече осем години. Досетихте ли се къде е „вкъщи“?
- Виетнам?
- Точно така. Сайгон.

– Пък аз ви сметнах за японка.

– Някой път ще ви разкажа за себе си... Виктор, а това зад вратата пералня ли е?

– Да.

– Ще ви попреча ли, ако изпера едно-друго?

Разбира се, не ми пречеше. Седем чифта джинси, някои с отрязани крачоли, и две дузини фланели с рисунки можеха да минат за момчешки гардероб, ако към тях нямаше още всякакви полупрозрачни работи.

След това отидохме в задния двор да се погреем на залязващото слънце и тя поиска да види градината ми – моята гордост. Когато се чувствам добре, прекарвам там по няколко часа, обикновено сутрин, при това цяла година. В Калифорния това е възможно.

Градината ѝ хареса, макар да не беше в блестящ вид; последните дни прекарвах или в леглото, или във ваната, и вече бяха плъзнали плевели.

– Когато бях малка, също съм работила в градина – рече Лиза. – И две години на оризови плантации.

– Там сигурно е по-различно.

– И още как, дявол да го вземе! После няколко години не можех да погледна ориз.

Говорихме за разни неща. Не помня как точно подхванах, но ѝ разказах, че съм воювал в Корея. Разбрах, че е на двайсет и пет и че

---

2. Официалният език в Тайланд – бел.прев.

рождените ни дни съвпадат, значи преди няколко месеца аз съм бил точно два пъти по-възрастен от нея.

Името Клуг се появи в разговора ни само веднъж, когато Лиза спомена, че обича да готви, но в дома на моя съсед това е напълно невъзможно.

– В гаража му има хладилник, наблъскан с всякакви замразени храни – каза тя. – В къщата има само една чиния, една лъжица, една вилица и една чаша. Плюс микровълнова печка – най-добрият модел, който може да се види в каталозите. И това е. Явно е бил особняк.

Лиза привърши прането едва привечер, сложи нещата в плетена кошница и тръгнахме към простора. Докато изтръсквах фланелките, разглеждах разните картинки и надписи. Понякога разбирах какво е, понякога не. Имаше рок-групи, карта на Лос Анджелис, снимки от сериала „Стар трек“. От всичко.

– А какво е това „Дружество L5“?

– Момчета, които искат да построят в космоса орбитални ферми. Попитах ги дали имат намерение да отглеждат ориз; казаха, че оризът не е подходяща култура за условията на безтегловност – и тогава купих тази фланелка.

– И колко общо имаш?

– О, четири или петстотин.

На другия ден по пощата дойде писмо от адвокатската кантора в Чикаго. Относно седемстотинте хиляди долара. Оказва се, че парите са ми приведени от арендна компания в Деллауер, основана в 1933 година с цел да подsigури моята старост. Моите родители са били съоснователи. Дългосрочните вноски са си казали своето, на което се дължи и внезапният ми финансов възход. Данъците били изплатени.

Пълна дивотия! Моите родители никога не са имали толкова пари. Ако съм сигурен, че е работа на Клуг, ще върна парите. После реших, че след година, ако вече не съм зад решетките, ще дам тези пари за благотворителна дейност. Може би на Фонда за спасяване на китовете. Или на „Дружество L5“.

Цялата сутрин прекарах в градината, после отскочих до магазина за свинско и телешко, чувствах се отлично. Минавайки покрай сребристите ферари, се усмихнах – Лиза още не беше идвала да прибере изпраните дрехи. Снех ги от въжето, сгънах ги и поех към дома на Клуг.

– Аз съм – Виктор.

– Влизай.

Лиза седеше на същото място, но вече не така лекомислено облечена. Виждайки ме с кошницата, тя се плесна по челото и скочи да я вземе.

– Извинявай, Виктор. Аз...

– Нищо, не ми тежи. Освен това отново имам възможност да те поканя на вечеря.

Нещо като че ли пробягна по лицето ѝ, но съвсем за миг. Или „американската“ кухня не ѝ хареса, или готвачът...

– Разбира се, Виктор, с удоволствие. Дай панера. И вдигни, моля те, щорите, че тук е като гробница.

Лиза припряно се вмъкна в другата стая. Докато вдигах щорите, видях да пристига колата на Озбърн. Лиза се върна – на поредната фланелка се мъдреше реклама на магазин за фантастична литература. Под надписа се беше разположило трътлесто животно с космати краченца. Лиза погледна през прозореца и забеляза приближаващия Озбърн.

– И тъй, Уотсън – рече тя, – при нас е пристигнал инспектор Лестрейд от Скотланд Ярд. Моля ви, пуснете го.

Разсмях се и Озбърн впери в мен подозрителен поглед още щом влезе в стаята.

– Здравейте, Апфел – започна той. – Най-после разбрахме кой е всъщност Клуг.

– Патрик Уилям Хевин – подметна Лиза.

Озбърн зяпна и дълго стоя с увиснала челюст. За миг затвори уста, за да я отвори пак:

– Откъде знаете, дявол да го вземе?

Лиза ласкаво поглади компютъра.

– Получих тези данни сутринта, веднага щом постъпиха във вашата кантора. Във вашия компютър се е мушнала една мъничка хитра подпрограма, която ми прошепва на ушенцето всеки път, когато в донесенията се появи „Клуг“. Но за мен беше излишно, знаех всичко още преди пет дни.

– Тогава защо... защо не сте казали нищо?

– Не сте ме питали.

Няколко секунди се гледах в упор. Нямам представа какви събития са предшествовали тази конфронтация, но е повече от ясно, че двамата не се обичат. Сега Лиза спечели поредния рунд и това явно ѝ харесваше.

– Ако си спомняте, бях поканена, защото вашите хора не можеха да

се справят. Когато започнах, цялата система от програми беше вече разрушена и на практика парализирана. Вашите хора не успяха да направят нищо и вие решихте, че от мен поне няма да има вреда. А ако мога да стигна до кодовете на Клуг, без да разруша системата окончателно? Това и направих. Трябваше само да дойдете и да попитате. Щях да ви отрупам с разпечатки.

Озбърн слушаше внимателно. Може пък и да е разбрал грешката си.

– И какво разбрахте? Мога ли да погледна?

Лиза натисна няколко клавиша. На два дисплея – пред нея и пред Озбърн – се появи текст. Това беше кратка биография на Клуг/Хевин.

Бил е почти на моите години, но докато мен са ме гърмяли далеч от къщи, той старателно е правил кариера в едва-едва зараждащото се производство на компютри. Работил е във всички водещи изследователски центрове и бях изненадан, че самоличността му бе установена толкова трудно.

– Тези данни събрах много лесно – заразказва Лиза. – Първото, което трябва да знаете за Хевин, е, че сведения за него няма в нито една информационна система. Затова започнах да звъня на разни хора от цялата страна... Между другото, неговият телефонен комплекс е много интересен – за всяко отделно позвъняване се генерира нов изходен номер, тъй че не можете нито да позвъните втори път, нито пък да проследите откъде са ви звънили. Та значи аз започнах да звъня на всички големи специалисти в тази област от петдесетте и шестдесетте години и събрах цял куп имена. Оставаше ми само да разбера кой липсва в информационните досиета. Своята смърт Хевин е скалъпил през 1967 година, даже намерих съобщение за нея в стари вестникарски течения. Всички, които са познавали Хевин, са научили и за неговата смърт. Във Флорида има истински – на хартия – акт за раждане, но не намерих никакви други документи за личността му. В нашия реален свят той не е оставил никакви следи за себе си.

Озбърн прочете текста до края и вдигна очи.

– Прекрасно, мис Фу. И какво друго научихте?

– Разгадах някои от неговите кодове. Провървя ми, защото успях да вляза в базовата програма, която Хевин е направил, за да атакува чуждите програми. Използувах я против някои негови собствени трикове. Успях също да проникна във файла с ключовете и забележките къде и как да се използват. Нещичко подразбрах, но това е само надводната част на айсберга.

Тя посочи мълчаливите метални „мислители“, разпръснати из цялата стая.

– Това, което виждате пред себе си, е най-хитротото електронно оръжие, създадено от човешка ръка. Системата е бронирана не по-зле от крайцер. И трябва да бъде такава, защото по света има изобилие от хитри охраняващи програми, които сграбчват неканения гост като хрътки и го държат в мъртва хватка. Ако все пак някак успеят да се вмъкнат дотук, с тях вече се разправя Клуг, но повечето дори не са подозирали, че той вече е разбил защитните им програми. Клуг е бил като крилата ракета – бърз, маневрен, летящ ниско и атакуващ едновременно от няколко страни. Разбира се, в наши дни големите информационни системи са защитени добре, използват пароли и много сложни кодове. Но Клуг е участвал в разработката на повечето от тях. Трябва да направиш дяволски хитра ключалка, че да не може да влезе онзи, който цял живот е правил ключалки. Клуг е помагал при инсталирането на множество големи системи и още тогава е поставял в програмното им осигуряване свои тайни информатори. Ако кодовете се сменят, компютърът сам уведомява за това друга надеждна машина, която по-късно Клуг ползва. Сякаш сте купили огромен, зъл, прекрасно дресиран пес да пази къщата, а на следващата нощ идва онзи, който го е дресирал, поглажда кучето по главата и обира къщата до шушка...

И тъй нататък в този дух. Когато Лиза говори за компютри, деветдесет процента от казаното не стига до мен.

– Искам да разбера някои неща, Озбърн – каза тя.

– Какво точно?

– Какво правя аз тук? Искате да развържа нещата около историята с Клуг? Или да приведа системата в такова състояние, че с нея да може да работи всеки грамотен човек?

Озбърн се замисли.

– Безпокои ме – допълни тя, – че постоянно попадам в секретни банки от данни. Тъй може в един прекрасен ден някой да ритне вратата и да ми сложи белезници. Вас това също трябва да ви притеснява; може на някои хора и организации да не им хареса, че в работите им си внася обикновено ченге от някакъв си отдел за борба с престъпността.

При тези думи Озбърн кимна.

– И какво да правя? Да ви убеждавам?

– Не, вашето разрешение ми е достатъчно. Дори не в писмен вид. Просто потвърдете, че одобрявате по-нататъшната ми работа.

– Чуйте какво ще ви кажа. Ако говорим за интересите на Лос

Анджелис и щата Калифорния, то домът на Клуг изобщо не съществува. Тук няма парцел, защото не е фиксиран в документи. От гледна точка на закона това място просто го няма. И ако някой има правото да ви разреши да работите с материалите на Клуг, това съм аз, а аз продължавам да смятам, че тук е извършено убийство. Така че продължавайте.

– Гаранциите не са много надеждни – замислено рече Лиза.

– Толкова мога. И какво още намерихте?

Лиза се обърна към клавиатурата и зачука по клавишите. Заработи и принтерът. Като взе разпечатката, Озбърн имаше намерение да си тръгва, но не се съдържа да даде последни нареждания.

– Ако откриете някаква информация, че това не е било самоубийство, дайте ми я.

– О кей. Това не е било самоубийство.

В началото Озбърн не включи.

– Трябват ми доказателства.

– Имам ги, но едва ли ще ви свършат работа. Това тъпо предсмъртно писмо не е писано от Клуг.

– Откъде знаете?

– Разбрах го от първия ден, когато дадох на машината заповед да разпечата програмата, а след това сравних нейния стил със стила на Клуг. Тази програма не е негова. Тя е направена прекалено компактно, нито един излишен ред. Клуг си е избрал такъв псевдоним не без умисъл. Знаете ли какво значи „клуг“?

– Умен – вметнах аз.

– Буквално – да. Но и нещо... нещо прекалено сложно. Нещо такова, което работи изправно, но по непонятни причини. Ние тъй казваме – „да клугваш“ грешките в програмата.

– И какво?

– Програмите на Клуг са направо отвратителни. Там е фрашкано със сополи, които не си е направил труда да изчисти. Но е бил гений и неговите програми работят безупречно, макар че се чудиш как изобщо тръгват. Служебните подпрограми са така написани, че изтръпвах, когато трябваше да се оправям с тях. Гадна работа! Но истински доброто програмиране се среща толкова рядко, че неговите недоделки имат подобър вид от онези пригладени тъпотии, които пишат посредствомите в тоя занаят.

Подозирах, че от всичко казано Озбърн схвана точно толкова, колкото и аз.

– Накратко, вашето мнение е основано на стила на програмиране?

– Тъхъ. За жалост ще минат поне още десет години, докато съдът започне да приема тези неща сериозно, като анализа на почерка или дактилоскопията. Но ако разбирате от програмиране, един поглед ви е достатъчен – предсмъртното писмо е писано от някой друг и този някой, между другото, с дяволски силен. Писмото извиква завещанието като подпрограма, а то – завещанието – без съмнение е дело на Клуг. Там, така да се каже, е оставил отпечатъци и от двете си ръце. Последните пет години той е шпионирал съседите си заради едното удоволствие, влизал е във военни информационни банки, училищни записи, данъчни и банкови сметки. И е подслушвал телефоните в радиус три квартала! Чудовишно любопитство...

– Споменава ли някъде защо го е правил?

– Мисля, че просто е откачил. Бил е психологически неуравновесен и склонен към самоубийство, пък и всички тези таблетки с наркотици не са му давали здраве назаем. Той се е подготвял за смъртта и Виктор се оказал единственият достоен за неговото наследство. Ако не беше тази записка, бих повярвала, че Клуг се е довършил сам. Но тя не е писана от него, в това съм готова да се закълна.

В края на краищата се отървахме от Озбърн и аз отидох вкъщи да се занимавам с обяда. Когато всичко беше готово, дойде Лиза и отново с огромен апетит се нахвърли на яденето. После направих лимонада и се настанихме в моето малко патио³ да гледаме как се съгъства вечерта около нас.

Събудих се посред нощ, целия в пот. Седнах в леглото да обмисля събитията от изминалия ден. Изводите никак не ми харесваха, затова метнах халата отгоре си и по чехли тръгнах към дома на Клуг. Входната врата пак беше широко отворена, но аз въпреки това почуках. Лиза надникна от гостната.

– Виктор, случило ли се е нещо?

– Не съм сигурен – отвърнах. – Мога ли да вляза?

Тя кимна и хлътнах подир нея в стаята. До компютъра имаше отворена кутия пепси. Лиза седна на своята скамейчица и тогава забелязах, че очите ѝ са зачервени.

– Случило ли се е нещо? – и тя се прозя.

– Сигурно трябва да поспиш.

Лиза повдигна рамене и кимна.

---

3. Малък заден двор – бел.прев.

– Да-а. Все не влизам във фаза, сега съм в дневна кондиция. Макар че съм свикнала да работя по всяко време и дълго... Не си дошъл да ми кажеш това, нали?

– Не. Сигурна ли си, че Клуг е убит?

– Предсмъртното писмо не е писано от него. Следователно остава да е убийство.

– Дълго си мислех за какво биха могли да го убият. Никога не излизаше от дома си, значи са го убили заради нещо, което е направил тук със своите компютри. Честно казано, не знам какво точно правиш, но вероятно се ровиш в същите тези негови работи. А ако тези хора се върнат?

– Какви хора?

Обърках се. Опасенията ми не бяха оформени съвсем ясно и вероятно – не съвсем убедително.

– Не знам... Ти каза... за някакви организации...

– Значи си забелязал как реагира Озбърн? Той реши, че Клуг е попаднал на някаква тайна организация, или че са го ликвидирали хората на ЦРУ, когато е подразбрал нещо секретно...

– Не знам, Лиза, но се изплаших. А ако същото се случи и с теб?

Най-неочаквано тя се усмихна.

– Благодаря ти, Виктор. Не исках да призная пред Озбърн, но и мен това ме безпокои.

– И какво мислиш да правиш?

– Да продължа работата. Опитах се да измисля някакви мерки за сигурност, но после реших, че от това не можеш да избягаш, все едно...

– И все пак, нещо може да се предприеме.

– Имам пистолет, ако това имаш предвид. Но помисли – Клуг бе гръмнат посред бял ден. Никой не е забелязан да влиза в дома. И тъй: кой може да дойде денем, да застреля Клуг, да програмира предсмъртното писмо и да си отиде, без да остави никакви следи?

– Някой много опитен и хитър.

– Ето, виждаш ли. Толкова опитен и хитър, че аз едва ли бих могла да му попреча, ако иска да се справи с мен.

Бях потресен и от думите ѝ и от равнодушието ѝ към собствената ѝ съдба.

– Тогава трябва да прекратиш всичко и да се махаш.

– А, това не. Няма да позволя да ме разкарват насам-натам – и в гласа ѝ долових твърдост.

Можех да ѝ кажа още нещичко, но се отказах.

– Поне затваряй вратата.

Тя се разсмя и ме целуна по бузата.

– Обещавам. И съм ти много задължена за грижата.

Почаках докато затвори вратата след мен и като чух щракването на бравата, закрачих по осветения от луната двор към къщи. По средата се сетих, че бих могъл да и предложа да пренощува в моята втора спалня или поне аз да остана в дома на Клуг. После реших да не го правя, защото може да ме разбере неправилно.

Едва в леглото разбрах с огорчение и с известно презрение към самия себе си, че тя има всички основания да ме разбере неправилно.

И то макар че съм два пъти по-възрастен от нея.

Утрото прекарах в градината в размисъл за вечерното меню. Винаги съм обичал да готвя, но вечерите с Лиза станаха за мен най-радостното събитие за деня. Нещо повече – смятах ги за задължителни. Затова когато около пладне погледнах към улицата и видях, че колата й не е на мястото си, излязох от релси. Внимателно тръгнах към къщата на Клуг. Вратата пак бе отворена широко. Огледах къщата и не открих нищо особено, само на пода на спалнята бяха старателно наредени купчинки нейни дрехи. Когато почуках на вратата на семейство Ланиер, все още треперех. Отвори Бети и веднага забеляза тревогата ми.

– Момичето от дома на Клуг... Нещо се е случило. Може би трябва да позвъним в полицията?

– А какво се е случило? – попита Бети, гледайки зад гърба ми. – Сигурно още не се е върнала.

– По-точно?

– Видях я да излиза преди час. Кола за чудо и приказ!

Почувствувах се пълен кретен, но си предадох вид, че уж нищо особено не се е случило. Забелязах обаче погледа на Бети – сякаш иска да ме погали по темето или нещо такова. Вбесих се. Лиза е оставила дрехи, значи ще се върне. Продължавайки да се самонавивам, че това наистина е така, се потопих във ваната с ужасно гореща вода.

Почука се, отворих вратата и видях Лиза. С пакети в двете ръце и с обичайната си ослепителна усмивка.

– Исках да го направя още вчера, но забравих. Спомних си чак когато дойде. Много исках да те сюрпризирам, затова накупих разни неща, дето ги нямаш нито в градината, нито в кухнята...

Тя продължаваше да бърбори докато изпразваше пакетите с храни. Беше в нова фланела с надпис: В + Л – П. Нарочно не я разпитах какво означава това.

– Обичаш ли вьетнамска кухня?

Едва сега забелязах колко е развълнувана.

– Никога не съм пробвал – казах. – Но обичам китайската, японската и индийската. Изобщо обичам да опитвам всичко ново.

За последното си изкривих душата; понякога пробвам нови рецепти, но в общи линии вкусът ми е съвсем на католик.

– Не знам какво ще излезе – засмя се тя. – Майка ми беше половин китайка. Така че довечера ще е нещо страшно...

Вдигна очи и като видя изражението ми, пак се засмя.

– Забравих, че си бил в Азия. Не се бой, няма да готвя кучешко.

Най-непоносимото беше борбата с пръчиците. Изтезавах ме, доколкото можех да издържа, после си взех вилица.

– Извинявай – рекох, – но това не ми е по силите.

– Общо взето се справяш.

– Имах време да го науча.

Всяко ново ястие беше за мен откровение – никога не съм опитвал подобни неща.

– Страхуваш ли се от мен, Виктор?

– В началото – да.

– Заради физиономията ли?

– Просто съвкупна азиатофобия. Сигурно съм расист. Въпреки желанието си.

Тя кимна. Пак бяхме в моето патио, макар че слънцето отдавна се беше скрило отатък хоризонта. Не мога да си спомня какво точно си говорихме, но беше нещо интересно.

– Вие, американците, имате комплекс на тема расизъм. Като че ли вие сте го измислили и никой друг, освен може би ЮАР и нацистите, не разбират на практика какво е расизъм. Вие не можете да различите една жълта мутра от друга и си въобразявате, че всички жълти са като по модел. Макар че у самите азиатци расовата омраза е страшно силна! – Замисли се и добави: – Ако знаеш как мразя Камбоджа! Избягах там от Сайгон и за две години попаднах в трудови лагери. Сигурно трябва да мразя само онзи мръсник Пол Пот, но ние не винаги сме господари на своите емоции...

На следващия ден отидох при нея около обед. Навън бе вече захладяло, но в нейната бърлога все още беше душно. Лиза ми разказа нещичко за компютрите, но когато се опитах да поработя с клавишите, стигнахме до извода, че едва ли си заслужава да започвам кариера на програмист.

Лиза ми показа приспособление, с което може да се свързва с всички компютри по света. Когато отидох, тя общуваше с някой от Станфорд, човек, когото никога не е виждала и знае само по позивните му „Бабъл Сортър“. С адска скорост те си разменяха своите компютърни думички, накрая Бабъл Сортър отпечата „Засега – П“. В отговор Лиза изчука „И“.

– Какво означава „И“? – попитах.

– „Истина“. В смисъл „да“, но обикновеното „да“ за хакера е твърде категорично.

– А какво е „Засега – П“?

– Това е въпрос. Добавяш към думата „П“ и се получава въпрос. „Засега – П“ означава, че Бабъл Сортър пита дали нашият разговор е завършил.

Замислих се и разгледах фланелката ѝ, а след това очите ѝ – сериозни и спокойни. Тя чакаше с ръце на коленете.

В + Л – П

– Да – казах. – Да.

Лиза остави очилата си на масата и свали фланелката си през главата.

Вечерта решихме, че трябва да се пренесе в моята къща. Някои операции трябва да изпълнява у Клуг, но за останалото е напълно достатъчен преносим терминал. Избрахме един от най-хубавите компютри, цяла дузина периферни устройства и ги монтирахме в една от моите стаи. Е, и двамата прекрасно разбирахме, че преместването едва ли ще ни спаси, ако убийците на Клуг решат да се заемат с Лиза. Но все пак се почувствах доста по-спокоен, а по всяка вероятност – и тя.

На другия ден пристигна товарен камион и две момчета се захванаха да разтоварват едно доста масивно легло.

– Слушай – казах, – да не си използвала компютрите на Клуг, че да...

Лиза се захили.

– Спокойно. Откъде, мислиш, че мога да се сдобия с такова ферари?

– Ами и аз това се питам.

– Ако човек може да пише сваятни програми, заработва добри пари. Аз имам собствена компания, но нито един хакер няма да се откаже от възможността да научи някакъв нов номер. Някога и аз използвах някои от триковете на Клуг.

– А сега?

– Излъгалият веднъж...

Лиза спеше малко. Ставахме в седем и аз приготвих закуската. После час-два работехме в градината. Едва тогава Лиза тръгваше към дома на Клуг и на обед ѝ занасях сандвич. Надниквах по няколко пъти,

най-вече заради собственото си спокойствие, но не оставах повече от минута. През деня се занимавах с покупки или домашна работа, а в седем се захващахме заедно да правим вечерята. Учих я на американска кухня, а тя на всичко останало. Понякога се оплакваше, че в Америка не продават някои продукти; разбира се, не кучешко месо, макар Лиза да твърдеше, че знае отлични рецепти за ястия от маймуна, змия и мишки. Така и не разбрах дали се шегува или говори сериозно, но не разпитвах излишно.

След вечеря оставаше вкъщи. Хареса ѝ моята вана. Това е единствената промяна, която съм правил, и единствената вещ за разкош. Купих я в 1975 година, заради нея трябваше да разширявам банята.

Тя нямаше лоши навици, или поне такива, които да ми пречат. Прецизна, обича чистотата, преоблича се два пъти дневно изцяло и никога не оставя мръсна чаша в мивката.

През следващите две седмици Озбърн идва три пъти. Лиза го приеми у Клуг и му разказваше какво е разбрала.

– Веднъж Клуг е имал в нюйоркската банка сметка за девет трилиона долара – разказа тя след поредното посещение на Озбърн. – Мисля, че го е направил просто от мрак да разбере дали този номер ще мине. Остава тази сума едно денонощие, прилапал процентите и ги прехвърлил в една от банките на Бахама, а подир това унищожил основния капитал. Тъй де, той и без това бил фиктивен.

Озбърн от своя страна ѝ разказа някои новини около следствието. Впрочем нямаше нищо ново, така че той просто споделяше своите съображения относно собствеността на Клуг, все още неясна ситуация. Дойде група от ФБР с желанието да вземе нещата в свои ръце, но Лиза претенждава великолепното качество да замъгля чуждите мозъци с приказки за компютри. Първо обясни целта си, но с такива думи, че никой не я разбра. Понякога това е достатъчно. Ако ли пък не, тя става от мястото си и дава възможност на другите да се оправят с творбите на Клуг. След което всички с ужас наблюдават как цялата информация от диска отива на кино и на монитора се появява надпис: „Ти си едно глупаво говно!“.

– Аз ги подвеждам най-безсъвестно – признаваше Лиза. – Давам им да разберат това, което знаят и без мен. Загубих около четиридесет процента от информацията на Клуг, но другите ще погубят всичките сто. Да им видиш само мутрите, когато Клуг им подхвърля поредната логическа бомба! Този тип метна принтер на цена три хиляди долара в другия ъгъл

на стаята, пък после се опитваше да ме подкупи да мълча.

Поредната федерална агенция ѝ изпрати експерт от Станфорд и оня, напълно сигурен, че рано или късно ще измъкне кодовете на Клуг, започна да трие всичко подред. Лиза му показа как Клуг се е вмъквал в главния компютър на данъчното управление, но „забрави“ да му спомене как е успявал да се измъква. Експертът веднага нагази в охраняващата програма и сражавайки се с нея, успял, както се разбра по-късно, да изтрие всички записи за данъци от буква S до буква W. Или поне Лиза успя половин час да го държи убеден, че точно това е направил.

– Помислих, че получи сърдечна атака – каза тя. – Бял като тебешир и мълчи. Съжалих го и му показах къде за всеки случай презаписах тази информация, после му обясних как да я мушне на съответното място и как да укроти ключовата програма. Изхвърча като куршум. Скоро, разбира се, ще осъзнае, че такъв обем информация може да се унищожи за миг само с динамит, тъй като съществуват дублиращи системи, пък и скоростта на обработка си има граница. Но повече няма да ми досажда тук.

– Прилича ми на някаква заплетена видеоигра – казах.

– В известен смисъл – да. Прилича на безкрайна верига от заключени стаи, във всяка от които се крие нещо страшно. Всяка крачка е огромен риск и всеки път изминаваш само една хилядна от дължината на крачката. Трябва да питаш чуждата машина горе-долу така: „Всъщност това не е въпрос, но ако внезапно ми щукне да те питам (което изобщо нямам намерение да правя) за това какво ще се случи, ако гледам тази врата (даже не я докосвам, дори ме няма в съседната стая), то какво би могла да предприемеш в този невероятен случай?“. Програмата смисла всичко това, решава дали заслужаваш да ти метне торта по мутрата, след което или ти мята тортата, или си дава вид, че минава от позиция А на позиция А1. Тогава казват: „Е, да предположим, че действително съм погледнал вратата“, след което най-често тя ти отвръща: „Ти си гледай, гледай си!“⁴ – и всичко отива по дяволите.

Може това обяснение да изглежда тъпо, но според мен е най-сполучливият опит на Лиза да ми обясни с какво все пак се занимава.

– И ти им казваш всичко това? – попитах.

– Не, не всичко. Премълчах за четирите centa.

– Лиза, не съм искал тези пари, не съм молил и затова съжалявам,

---

4. Грешен превод: всъщност е „Ти погледна!“; което придава съвсем друг смисъл на изводите. По-нататък грешката се повтаря, но с превода „Ти надничаше!“.
Бел.Mandor.

че...

- Успокой се, всичко ще е наред.
- Беше ли това регистрирано при Клуг?
- Да, и изпотроших доста време да го разшифровам.
- Отдавна ли знаеш?
- За седемстотинте хилядарки? Беше още в първия диск, който

разчетох.

- Искам да върна тези пари.

Тя се замисли и поклати глава.

– Да се освободиш от тези пари сега е по-опасно, отколкото да ги оставиш. Някога това са били измислени пари, но сега си имат своя история. В данъчното смятат, че знаят откъде са ги взели, данъците са изплатени. Щатът Делауер смята, че ти ги е превела реално съществуваща корпорация. На адвокатската кантора в Илинойс е заплатено за процедурите около превода. Банката ти дава проценти. Не искам да те убеждавам, че е невъзможно да се изтрият всички тези записи, но не бих искала да се занимавам с това. Добре си разбирам от работата, но Клуг е имал особен талант, който аз, уви, не притежавам...

– Как е успявал с всичко това! Ти рече „измислени пари“. Да не ги е събирал от улицата?

Лиза нежно поглади компютъра.

- Ето ги парите – отговори тя и очите ѝ блеснаха.

За да не ме безпокои, нощем Лиза работеше на свещ и това се оказва съдбовно. Върху клавиатурата тя работеше слепешката, а свещта ѝ трябваше само да намира нужните дискети.

Така и си заспивах всяка нощ, загледан в крехката ѝ фигура, потопена в топлото сияние на свещта. Златиста светлина върху златиста кожа...

„Кльощава“ – така Лиза говореше за себе си. Наистина беше слабичка и броях ребрата ѝ, когато седеше с преплетени крака и изправен гръбнак. Понякога затихваше за дълго с отпуснати ръце, после дланите ѝ като птици политаха нагоре, сякаш за да се сгромолясат върху клавишите, но винаги докосваше клавишите леко, почти беззвучно. Струваше ми се, че това са по-скоро упражнения на йога, отколкото програмиране. И самата тя казваше, че в състояние на медитация работи най-добре.

Никой не би нарекъл лицето ѝ красиво. Малцина са даже онези, които ще го определят като привлекателно. Но на мен тя ми се струваше

красива.

Преместих поглед от нея на свещта. Известно време гледах пламъка, после се опитах да отместя очи – не успях. Със свещите понякога е така, не зная защо – внезапно започват да примигват, макар че пламъкът остава вертикален. Подскача и се спуска, нагоре и надолу, нагоре-надолу, ритмично, разгаряйки все по-ярко, все по-ярко...

Опитах се да повикам Лиза, но свещта продължаваше да пулсира и бях загубил слово... Задъхвах се, разхлипах се, исках да крещя, да извикам да не се притеснява...

Тогава започна да ми се гади...

В устата си усетих вкус на кръв. Опитах се да поема въздух. Лиза стоеше на колене, навела глава над мен, и усетих на челото ми да пада топла сълза. Лежах до леглото, върху килима.

– Викторе, чуваш ли ме?

Кимнах. Изплюх лъжичката, която стърчеше от устата ми.

– Какво стана? По-добре ли си?

Пак кимнах и се опитах да заговоря.

– Лежи си. Повиках лекар.

– Не трябва лекар.

– Той все едно идва. Лежи си спокойно.

– Помогни ми да стана.

– Не бързай, не трябва.

Права беше – опитах се да седна и в същия миг паднах по гръб. На вратата се позвъни.

По някакъв начин Лиза успя да се отърве от лекарския екип и направи кафе. Отидохме в кухнята и тя мъничко се успокои. Беше вече един след полунощ, но аз все още се чувствах зле, макар пристъпът да не беше от най-страшните.

Отидох в банята и извадих шишенцето с „дилантин“ (бях го скрил там, когато Лиза дойде при мен) и пред очите ѝ глътнах таблетка.

– Днес забравих да взема – казах.

– Защото беше ги скрил. Глупаво е.

– Знам.

Трябваше да кажа още нещо – тя остана недоволна, че не се защитих, но след пристъпа няха сили.

– Ако искаш, можеш да си отидеш – казах.

Лиза също не остана назад, скочи през стола, разтrese ме за рамото и рече сърдито:

– Да не съм чула повече това!

Кимнах и заплаках. Повече не ме докосна и това ми помогна. Можеше да започне да ме успокоява, но съм свикнал да се оправям сам.

– Отдавна ли ти е така? – попита. – Затова ли трийсет години седиш вкъщи?

– Почти. Когато се върнах от войната, ми направиха операция, но стана още по-лошо.

– Добре. Сърдя ти се, защото не ми каза предварително и не знаех как да постъпя. Трябва да ми кажеш какво да правя в такива случаи.

Тогавя можех да сложа край на всичко. Още се чудя защо не го направих. За тези години бях си изработил няколко безотказни начина да прекъсвам всякакви близки отношения. Когато я погледнах обаче, аз се обърках – тя наистина искаше да остане. Не знам защо искаше, но това ми бе достатъчно.

– Сбърка с лъжицата – казах. – Ако имаш време и можеш да го направиш без да ти захапвам пръстите, по време на пристъп трябва да поставяш между челюстите парче смачкан плат. Чаршаф или нещо такова. Но не твърд предмет. – Опипах с ръка устата си. – Изглежда съм счупил зъб.

– Пада ти се.

Спогледахме се и се засмяхме. Тя заобиколи масата, целуна ме и седна на коляното ми.

– Най-опасното е, че мога да се задавя. По време на пристъп всичките ми мускули се свиват, но за малко. После започват произволно да се отпускат и съкращават...

– Знам. Опитвах се да те удържа.

– Никога не прави това. Ако не се оправя от първия пристъп и веднага започне втори, или пък видиш, че съм много зле три-четири минути, повикай бърза помощ.

– Но ти ще умреш преди те да дойдат.

– Тъй е, но иначе трябва да лежа по болниците, а не обичам болниците.

– И аз.

На другия ден Лиза ме взе да се поразходим с ферарито. Отначало бях нервен, страхувах се, че е луда глава, но тя караше толкова бавно, че

дори сигнализираха отзад. По вниманието, което отделяше на всяко свое движение, разбрах, че е новак.

– Моето ферари ще умре от скука – призна тя. – Никога не вдигам повече от петдесет.

Влязохме в един магазин на Бевърли Хилз и Лиза купи нощна лампа на някаква невъобразима цена.

Нея нощ заспах трудно. Страхувах се от нов пристъп, макар че новата лампа едва ли би могла да го предизвика. Размишлявах колко много се е изменил езика с годините, има толкова много нови думи. Много от тях са за предмети и понятия, които в моето детство изобщо не съществуваха.

– Какво те привлича в компютрите, Лиза? – попитах.

Дори не трепна. Когато работи с машините, Лиза сякаш си отива от този свят. Обърнах гръб и се опитах да заспя, когато чух:

– Властта.

Вдигнах глава и я погледнах. Вече беше с лице към мен.

– В Америка ли научи всички тези компютърни работи?

– Някои неща още там. Не съм ли ти разказвала за своя капитан?

– Струва ми се, не.

– Странен човек. Разбрах го още там. Тогава бях на четиринайсет. Кой знае защо този американец се интересува от мен, нае ми добра квартира и ме прати на училище.

Тя замълча, вероятно очакваше моята реакция, после продължи.

– Това беше много полезно за мен. Научих се да чета добре, а когато можеш да четеш, за теб вече няма нищо невъзможно.

– Ама аз не те питах за твоя капитан, аз питах какво те привлича в компютрите. Може би възможността да заработваш добри пари?

– И това, но не само. В тях е бъдещето.

– Бог ми е свидетел, за това съм чел достатъчно.

– Но освен това е истина. Освен това те дават власт, ако знаеш как да ги ползуваш. Ти сам видя възможностите на Клуг. С компютрите могат да се правят пари. Имам предвид не да се заработват, а да се *правят*. Все едно имаш печатарска машина. Помниш ли, Озбърн спомена, че домът на Клуг не съществува. Как го разбираш това?

– Сигурно е изтрил всички данни за дома си от разните там електронни паметни.

– Това е само първата крачка. Но все пак парцелът трябва да е

регистриран и в съответните книжа на областта, нали? Искам да кажа, че в тази държава все още не са престанали да използват хартията.

– Значи го има в съответните нотариални книги.

– Не. Тази страница я няма.

– Не разбирам, Клуг никога не е излизал от дома си.

– Стар номер. Клуг проникнал в компютризирания архив на полицейското управление и потърсил там някой си Сем. После му изпратил чек за хиляда долара и писмо, че ще получи и два пъти повече, ако се вмъкне в архива и направи това и това. Сем не клъвнал, не клъвнали също някои си Макджи и Моли Ангър. Но Бебето Били Фипс клъвнал и получил втори чек, както било обещано. Дватамата с Клуг дълги години са имали прекрасни делови отношения. Сега Бебето Бил кара чистак нов кадилак, пък и понятие си няма кой е Клуг и къде живее. Клуг изобщо не се е интересувал колко пари пръска – парите си той правел буквално от нищо.

Обмислях казаното. Наистина, когато си пълен с пари, можеш да направиш почти всичко, а Клуг е разполагал с предостатъчно.

– Каза ли на Озбърн за Бебето Бил?

– Изтрих този диск, както и всички сведения за твоите седемстотин хилядарки. Човек никога не знае кога ще му потрябва някой като Бебето Бил.

– Страхуваш се, че ще имаш неприятности ли?

– Целият живот е риск, Виктор. Най-добрият материал оставям за себе си. Не защото имам намерение да го използвам. Но ако някога ми потрябва и не е поддръка, ще се почувствам последна тъпачка.

Тя наклони глава и очите ѝ станаха едва забележими процеци.

– Кажи ми... Клуг е избрал от всички съседни теб, защото трийсет години си живял като най-примерно момченце. А как ти се отнасяш към онова, което правя?

– Бих нарекъл твоето поведение възторжено-аморално. Да, много си преживяла и в общи линии си честна, но тежко му който ти застане на пътя.

– Възторжено-аморално – харесва ми.

– Значи се захвана с компютрите, защото бъдещето е в тях. А никога ли не се страхуваш... как да го кажа, звучи глупаво... Няма ли според теб те да вземат власт над нас?

– Тъй мислят всички, докато сами не започнат да ползват машини – отвърна тя. – Не можеш да си представиш колко са глупави. А това, в което наистина вярвам, е, че властта ще принадлежи на хората, които

могат да подчинят компютрите. Те вече завладяват властта, затова и аз...

– Не това имах предвид. Не се изразих точно.

Тя се намръщи.

– Клуг много се е интересувал от един проблем: постоянно е следил какво се прави в лабораториите за изкуствен интелект и се е занимавал с неврология. Мисля, че се опитвал да намери нещо общо...

– Между човешкия мозък и компютъра?

– Не съвсем. Той си представял компютрите като неврони. Като мозъчни клетки. – Тя посочи своята машина. – Това тук е толкова далеч от човешкия мозък, колкото звездите от нас. Компютърът не може да обобщава, да прави изводи, да изобретява. При добро програмно осигуряване се създава впечатлението, че прави нещо такова, но това е само илюзия. Някои си въобразяват, че когато създадем компютър, в който има толкова транзистори, колкото неврони има в човешкия мозък, у машината ще се появи съзнание. Според мен това е пълна дивотия. Транзисторът не е нервна клетка, квинтилион транзистори с нищо не са по-добри от дузина. Вероятно Клуг е бил на това мнение и е търсил общи свойства между невроните и еднобайтовите компютри. Затова в къщата му има толкова много боклук – разните „Треш-80“, „Атари“, „П1“, „Синклери“. Самият той е свикнал на по-мощни машини, за него това са играчки.

– И какво е разбрал?

– Струва ми се – нищо. Осембитовата машина е доста по-сложна от неврона и въпреки това нито един компютър не може да се сравнява с човешкия мозък. Ако изобщо трябва да ги съпоставяме. Да, „Атари“ е по-сложна от неврона, но е глупаво да се сравняват – все едно да сравняваш посока с разстояние или цвят с маса. Но има една обща черта.

– Кое?

– Връзките. Пак е различно, но принципът е един и същ. Невронът е свързан с множество други неврони. Тези връзки са трилиони и импулсите по тях определят кои сме, какво мислим и какво помним. С помощта на ето този компютър аз мога да се свържа с милиони други. Тази информационна верига е по-всеобхватна от човешкия мозък, тя съдържа повече данни, отколкото цялото човечество е способно да усвои за милион години. Тя се простира от „Пайъниър-10“, който сега е някъде около Плутон, до всеки дом, където има телефон. С помощта на машината можеш да събереш тонове сведения, които някога и някъде са събирани, но към които никой не е поглеждал поради липса на време. И

точно това е интересувало Клуг. Старата идея за „критичната компютърна маса“, когато компютърът ще се сдобие със съзнание. Тази идея обаче той е разглеждал от нов ъгъл. Може би са важни не възможностите на отделните компютри, а техният брой. Някога бяха хиляди, сега са милиони. Има ги дори в автомобилите и ръчните часовници. Във всеки дом има по няколко – от простия таймер на микровълновата печка до видеоигрите и компютърните терминали. Клуг се е опитвал да разбере дали може по този начин да се набере критичната маса.

– И до какъв извод е стигнал?

– Не знам. Той просто едва е започвал.

– Критична маса... На какво би могло да прилича? Струва ми се, че ще възникне някакъв колосален разум. Бърз, всезнаещ, всеобемен. Почти богоподобен.

– Може би.

– А няма ли да ни завладее? Пак се върнах на този въпрос, но няма ли да станем негови роби?

Дълго обмисляше отговора си.

– Не мисля, че сме достойни за това. За какво сме му нужни? И още – откъде ще знаем какво е нужно нему? Би ли искал да го обожествяваме? Съмнявам се. Това по-скоро прилича на фантастичен филм от петдесетте години. Говорим за съзнание, но какво разбираме под този термин? Може би и амебата осъзнава нещо, може би и растенията. Може даже всеки неврон да има някакво свое ниво на съзнание. Ние изобщо не разбираме какво представлява нашето съзнание, как възниква и къде отива след смъртта ни. А да се използват човешки мерки за хипотетично съзнание, зародило се в гъбините на компютърната мрежа – това е пълна глупост. Аз не мога например да си представя как то взаимодейства с човешкия мозък. Не е изключено то изобщо да не ни обърне внимание, точно както ние не забелязваме отделните клетки на собствения си организъм, или прелитащото през нас неутрино, или трептенията на въздушните атоми.

След това се наложи да ми обяснява какво е неутрино и съвсем скоро забравихме за нашия митичен хиперкомпютър.

– И какво искаше да кажеш за капитана? – попитах след време.

– Наистина ли те интересува?

– Да го кажем тъй: не се страхувам да узная.

– Всъщност той е майор. Получи повишение. Интересува ли те името му?

– Лиза, ако не искаш, не ми разказвай. Но ако искаш, тогава мен ме

интересува как е постъпил с теб.

– Не се ожени за мен, ако това имаш предвид. Предложи ми, когато разбра, че умира, но аз го разубедих. Може би това е най-благородната постъпка в моя живот. А може би най-глупавата. Малко преди падането на Сайгон се опитах да се добера до американското посолство, но не успях. За трудовите лагери в Кампучия вече ти говорих. След това попаднах в Тайланд и когато най-после успях да склоня американците да ми обърнат внимание, се оказа, че моят майор продължава да ме търси. Той уреди моето идване тук. Дойдох навреме – вече умираше от рак. Изкарах с него два месеца, всичкото време в болницата.

– Боже мой! От войната ли?

– Не. Или поне не от вьетнамската. Той беше един от хората, които са гледали атомните взривове в Невада от близо.

Озбърн се появи след седмица. Изглеждаше съкрушен и изслуша разказа на Лиза без интерес. Взе предназначенияте за него разпечатки, обеща да ги предаде в полицията, но не бързаше да си ходи.

– Мисля, че трябва да ви съобщя, Апфел – започна той. – Случаят Хевин приключи.

Трябваше ми време да се досетя, че Хевин е истинското име на Клуг.

– Съдебният лекар установи самоубийство и ако не бяха моите подозрения и нейните думи – той кимна към Лиза, – за предсмъртното писмо, всичко щеше да свърши по-рано. Но нямам никакви доказателства.

– Трябва да е станало много бързо – рече Лиза. – Някой го е проследил, открил е откъде работи – този път не му е провървяло, – и го е ликвидирал в същия ден.

– Не вярвате ли във версията за самоубийство? – попитах.

– Не. Но дори да знам убицеца, не мога да го обвиня без факти.

– Ще ви съобщя, ако излезе нещо – обеща Лиза.

– Има един проблем – рече Озбърн. – Домът и цялото имущество вече са под юрисдикцията на местните власти.

– Не се безпокойте за това – каза меко Лиза и погледна Озбърн с напълно непроницаемо лице.

– Не искам да играя с вас покер, млада леди. Какво означава „не се безпокойте“?

– Преди четири дни купих тази къща. С цялото имущество. И ако намеря нещо, което може отново да възбуди следствие за убийство, непременно ще ви се обадя.

Озбърн беше толкова объркан, че дори не се разгневи.

– Бих искал да знам как сте успели.

– Нищо незаконно, можете да проверите. Всичко е платено, властите решиха да продадат къщата и аз я купих.

– Ами ако натоваря моите хора да разберат как стоят нещата? Ако се открият незаконни доходи или мошеничество? Или с тази работа да се захване ФБР?

– За бога, Озбърн. Бих могла да открадна тази къща и в добавка парка Грифит заедно с автострадата, и пак не бихте могли да ме уличите.

– Не ми харесва, че тези компютри остават във ваши ръце. Особено като знам възможностите им.

– Не съм и очаквала да ви хареса, но вече всичко е свършено.

Властите не разбраха какво държат в ръцете си и...

– Може би ще успее да изпратя хора да конфискуват имуществото.

В него са доказателствата за незаконните действия на Клуг.

– Опитайте – съгласи се Лиза кротко.

Дълго се гледаха мълчаливо. Лиза беше победила. Озбърн уморено разтри вежди, надигна се и тръгна към изхода. След малко се чуха крачките му по пътеката.

– Много лесно се даде – казах. – Как според теб ще се бори за конфискуване на къщата?

– Няма да го направи. Разбра съотношението на силите.

– Защо купи къщата?

– Би трябвало да питаш как го направих.

Забелязах, че зад нейната непроницаемост се крие някаква закачливост.

– Лиза, какво си забъркала пак?

– Това е въпросът, който Озбърн сам зададе на себе си. И схвана верния отговор, защото знае за машините на Клуг. Той е наясно с нещата в тоя свят. Разбира се, властите не случайно решиха да продадат къщата и не случайно аз се оказах единственият купувач. Използувах една персона от кметството, човек на Клуг.

– И го подкупи?

Лиза се засмя и ме целуна.

– Най-после предизвиках твоето възмущение!

– Подкуп ли му даде?

– Е, не директно. Трябваше да мина през задния вход. Няколко напълно легални вноски за предизборната кампания на един сенатор, той припомня стари истории на друго лице, което пък от своя страна узаконява моите претенции. – Тя ме погледна косо. – Разбира се, че го подкупих, Виктор. Ще се учудиш, ако разбереш колко евтино ми излезе всичко. Притеснен ли си?

– Да, не обичам подкупите.

– Пък аз се отнасям към тях безразлично. Те съществуват – като гравитацията. Няма място за възхищение, но пък така може да се постигне всичко и бързо.

– Надявам се, направила си го чисто.

– Горедолу. Когато става дума за подкуп, няма стопроцентова увереност. Тази персона от кметството може да изплюе нещичко, ако се окаже в съдебната зала. Но едва ли ще стигне дотам, тъй като Озбърн ще си трае. Той знае какъв е животът, знае каква власт притежавам,

знае, че не може да ме надвие.

Мълчахме дълго. Искях да обмисля доста неща и повечето от тях не ми харесваха. Тя чакаше моя извод.

– Това е огромна сила – казах накрая.

– Страшна – съгласи се тя. – Не си мисли, че тази сила не ме плаши и мен. В главата ми се въртят какви ли не фантазии за свръхчовешко могъщество. Властта е велико изкушение, не е лесно да се откажеш от нея. Бих могла още много.

– Ще го направиш ли?

– Не говоря за машинации и богатства.

– Разбирам те.

– Тази власт е политическа, но как да я използвам? Може да звучи банално, но аз не знам как да я използвам в името на доброто. Видяла съм колко често добрите намерения се превръщат в зло. Страхувам се, че не притежавам достатъчно мъдрост да направя нещо добро. И е твърде голям шансът да свърша като Клуг. Но не мога да се откъсна от тази приумица, все още съм безпризорното момиченце от Сайгон. Мога да не ползвам властта си, само когато няма друг изход. Но пък и не мога да изхвърля и унищожа такива съкровища. Не е ли всичко много тъпо?

Не можах да отговоря на въпроса, но в мен се надигнаха лоши предчувствия.

Цялата следваща седмица ме глождеха съмнения. Лиза знаеше за някакви престъпления, но не ги съобщаваше на властите. По-важното обаче беше, че самата тя разполагаше с възможността да направи значително повече престъпления и това ме тревожеше. Едва ли беше планирала нещо лошо, умът ѝ стига само да използва знанията си за отбрана. Но в разбиранията на Лиза „отбрана“ е доста широко понятие.

Веднъж не дойде навреме за вечеря. Тръгнах към дома на Клуг. Огромните стелажи бяха празни, дисковете и магнитните ленти лежах върху масата; на пода имаше огромна найлонова торба, а до нея – магнит със солидни размери. Пред очите ми тя взе ролка с лента, протри я по магнита и хвърли всичко в торбата. Погледна ме, направи същото с цяла пачка магнитни дискове, свали очилата си и рече:

– Така по-добре ли ще се чувстваш?

– Аз се чувствам добре.

– Не е истина. Аз също се чувствам кофти. Мъчно ми е, че го правя, но трябва. Ще ми донесеш ли още една торба?

Донесох ѝ торба, след това ѝ помогнах да свали следващата порция касети и дискове.

– Всичко ли ще изтриеш?

– Не всичко. Изтривам досието на Клуг и някои други неща.

– Не искаш ли да ми кажеш какво точно?

– Има неща, които е по-добре човек да не знае – мрачно отвърна тя.

По време на вечерята я убедих да ми разкаже всичко.

– Страшно е – започна тя. – Напоследък посетих много забранени места. Клуг е попадал там при най-малко желание, а това са страшни места, мръсни. Там знаят неща, които по-рано ми се струваше, че и аз искам да знам.

– Имаш предвид военните компютри? Или ЦРУ?

– Всичко започна от ЦРУ, там е лесно да се попадне. После се добрах до компютрите на системата НОРАД – това са момчетата, които трябва да водят следващата световна война. Косите ми се изправиха от лекотата, с която Клуг е прониквал при тях. Просто за тренировка те са разработили тактика за началото на Третата световна. Записът беше на един от дисковете, които вече изтрих. А последните два дни ходех на пръсти около наистина сериозни учреждения – разузнавателните управления на военното министерство и Ен-Си-Ей, Управлението за национална безопасност. Всяко от тях е по-голямо от ЦРУ. И там ме засякоха. Някаква охранителна програма. Като разбрах, веднага се измъкнах и пет часа изтривах следите си. Разбрах, че не са ме проследили и реших да унищожа всичко.

– Нима мислиш, че те са убили Клуг?

– Те са най-подходящи за тази роля. Клуг е държал при себе си купища информация. Той е помагал при проектирането на компютърните комплекси на Ен-Си-Ей и подир това доста години се е разхождал по машините им. А там е достатъчна една неправилна крачка...

– Но ти се измъкна майсторски, нали?

– Не успяха да ме проследят, в това съм сигурна, но не знам дали съм унищожила всички записи. Ще погледна още веднъж.

– И аз ще дойда.

Завършихме след полунощ. Лиза проверяваше лентите и ако се появи съмнение, ми ги даваше да ги обработя с магнита. Веднъж взе магнита и го прокара по цял рафт със записи. Бях поразен – с едно

движение на ръката тя превръщаше в хаос милиарди битове информация. Може би информация, която я няма никъде другаде. Тогава у мен се породих съмнение: а има ли правото да го върши? Нима знанията не са за всички? Но да си призная, съмненията бяха кратковременни. Старият консерватор в мен бързо се съгласи, че има Нещо, Което Е По-добре Да Не Знаеш.

Оставаше ни още съвсем мъничко, когато изображението на дисплея се поразмърда, нещо прещрака и изсъска. Лиза отскочи назад. Екранът започна да мига; стори ми се, че там се появи някакъв образ. Нещо тримерно. И вече почти подразбирайки какво е то, случайно обърнах поглед към Лиза – тя ме гледаше, лицето ѝ се осветяваше от неритмични светлинни импулси. Дойде при мен и закри с длан очите ми.

– Не трябва да гледаш.

– Всичко е наред – казах аз и докато го казвах наистина всичко беше наред, но в края на изречението вече не беше така и това беше последният ми спомен за доста дълго време.

Лекарите казаха, че две седмици съм бил само на косъм. Почти нищо не си спомням, защото постоянно ме тъпчеха с големи дози лекарства, но след кратки просветления пристъпите започваха отново.

Първото, което запомних, беше надвесеното над мен лице на доктор Стюарт. После научих, че не съм в болницата за ветерани, а в частна клиника. Лиза беше платила за самостоятелна стая. Стюарт, а задаваше обичайните въпроси и аз му отговарях, макар да бях доста уморен.

– Пристъпите ви бяха непрекъснати. Честно да ви призная, не знам защо. Не беше ви се случвало десетина години и си мислех, че страшно е зад гърба ви...

– Значи Лиза е успяла да ме доведе навреме.

– Нещо повече... В началото не искаше да ми го казва... След онзи първи пристъп тя е прочела всичко по въпроса и винаги е държала под ръка спринцовка и „валиум“. Виждайки, че се задъхвате, тя ви е инжектирала сто милиграма, с което всъщност ви е спасила живота.

Лиза дойде на другия ден. На новата ѝ фланелка бе нарисован робот с престилка и академично кепе, а надписът: „Производство 1111100000 година“. Оказа се, че това било 1984 в двоичен код.

– Привет! – Лиза се усмихна и седна на леглото. Внезапно започнах да треперя и тя ме попита дали да повика лекар.

– Не – казах с усилие. – Просто ме прегърни.

Тя изрита чехлите, вмъкна се при мен под одеалото и здравата ме притисна. По някое време влезе сестрата и се опита да я изгони, но Лиза изстреля към нея дълга серия виетнамски, китайски и английски ругатни, след което сестрата си отиде.

– Идвах всеки ден – каза тя. – Изглеждаше ужасно.

– Но сега се чувствам добре.

– И изглеждаш добре. Лекарят каза, че за всеки случай трябва да останеш още ден-два. Като се върнеш, ще приготвя тържествен обяд. Може би трябва да поканим и съседите.

Замълчах. Още много неща има за премисляне. Колко дълго ще продължи това между нас? Кога ще започна да осъзнавам собствената си безполезност? Кога ще й омръзне да живее със старец? Дори не усетих откога започнах да мисля за Лиза като неотделима част от моя живот.

– Толкова ли искаш да прекараш годините си край леглото на един агонизиращ?

– Аз ще се омъжа за теб, ако е нужно. Или ще живея с теб в грях. Предпочитам греха, но ако за теб ще е по-добре...

– Не разбирам защо ти трябва един възрастен епилептик.

– Защото те обичам.

За пръв път произнесе тези думи. Можех да й задам още няколко въпроса, но няха желание и промених темата.

– Свърши ли работата?

Лиза ме разбра правилно и се наведе към ухото ми:

– Не тук, Виктор. Не се доверявам на нито едно помещение, което сама не съм проверила за „бълхи“. Но ти не се притеснявай, наистина свърших всичко и последните две седмици никой не ме е безпокоил. Май ми се размина и втори път няма да си пъхам носа в такива работи.

Тя ме целуна, обеща още много целувки за в бъдеще и си отиде.

Никога повече не я видях.

Същата вечер около десет Лиза взела отвертка и някакви други инструменти и се захванала с микровълновата печка на Клуг. Конструкторите винаги предвиждат да не може да се включва генератора, когато вратичката е отворена – заради опасното излъчване. Но ако мъничко разбираш от техника и имаш необходимите инструменти, не е трудно да излъжеш защитата. За Лиза се оказало лесно да го направи, включила и

надникнала вътре...

Никой не знае колко е продължило това. Достатъчно, че да станат очите ѝ като твърдо сварени яйца. После загубила контрол над мускулите и паднала, придърпвайки след себе си печката. Станало късо и избухнал пожар.

Пожарната сигнализация сработила навреме. Бети Ланиер също видяла огъня и повикала пожарната. Хал се хвърлил в огъня и измъкнал от горящата кухня всичко, което е останало от Лиза.

Веднага я откарали в болницата, където ампутирали едната ѝ ръка и извадили всичките зъби. Само дето никой не знаел какво да прави с очите. После я включили към апарат за изкуствено дишане.

Само санитарят обърнал внимание на обгорялата и окървавена флаanelка. Вече било невъзможно да се прочете целия текст, останали само началните думи: „Не мога повече така...“

Не знам подробности. Всичко научавах на малки порции, първата беше безпокойството върху лицето на доктор Стюарт, когато Лиза не дойде на следващия ден. Скоро получих още един пристъп и спомените ми за следващата седмица са много смътни. Помня например изписването, но нямам никакви спомени за пътя. Бети беше много грижовна към мен, в болницата ми изписаха таблетки „транксен“, гълтах ги като бонбони и живеех в постоянна мъгла.

В края на краищата отново започнах да мисля рационално. Отчасти ми помогна посещението на Озбърн. Опитвах се да намеря някакво оправдание за своя живот, някакъв макар и мъничък смисъл и си помислих, че Озбърн може би има какво да ми каже по този въпрос.

– Съжалявам – започна той.

Премълчах.

– Дойдох по собствена инициатива. В управлението не знаят, че съм тук.

– Самоубийство ли беше? – попитах.

– Нося копие от... от бележка. Поръчала си е текст за флаanelка три дни до... преди нещастния случай.

Той ми даде хартиен лист с текст. Лиза не ме споменаваше по име, а като „човека, когото обичам“. Пишеше, че не може да се справи с моите проблеми. Късичък текст, колкото за флаanelка. Прочетох го пет пъти и го върнах на Озбърн.

– Тя ви каза, Озбърн, че онова първо писмо не е писано от Клуг. Сега аз ви казвам, че това не го е писала тя.

Той кимна. Чувствах се невероятно спокоен, макар че там някъде отдолу, под този пласт спокойствие, се криеше някакъв вопиещ ужас. Спасяваше ме „транксен“-ът.

– Можете ли да го докажете?

– Тя дойде при мен в болницата малко преди... Беше цялата жизненолюбие и надежди. Бих го почувствал. Освен това текстът е доста патетичен. Не е в стила ѝ.

Озбърн отново кимна.

– Искам да ви кажа някои неща. Не са открити никакви следи от борба, а мисис Ланиер е сигурна, че до къщата не се е приближавал никой. Момчетата от нашата лаборатория буквално преораха къщата и твърдят, че е била сама. Готов съм да се закълна, че никой не е влизал в къщата и никой не е излизал. И въпреки това, както и вие, не вярвам, че е самоубийство. Имате ли някакви предположения?

– Ен-Си-Ей – казах. После му разказах за заниманията на Лиза и за нейния страх от разузнавателните управления.

– Ако някой може да го направи, това са те. Но ми е трудно да повярвам, макар не мога да си обясня защо. Нима за тези хора да се убива е нещо толкова просто...

По погледа му разбрах, че това е въпрос.

– Не зная в какво да вярвам.

– Разбира се, не казвам, че не убиват, когато става дума за националната безопасност или някаква друга мръсотия от този род. Но тогава биха прибрали компютрите. Не биха допуснали никой да припари към тях след ликвидирането на Клуг.

– Да, това е логично.

Каза още някои неща, предложих му вино и той се съгласи с благодарност. Поразмислих дали да не опитам и аз – това би била една хубава бърза смърт, но не се реших. Озбърн изпи цялата бутилка и леко възбуден предложи да надникнем още веднъж в къщата на Клуг. Рано или късно трябваше да го направя, затова се съгласих.

Първо огледахме кухнята. Масите бяха почернели от огъня, линолеумът беше тук-там разтопен, но общо взето щетите не бяха големи. Повече бели бяха направили пожарникарите със своите водни струи. На пода имаше кафеникаво петно, но аз успях да запазя самообладание.

След това отидохме в гостната и се оказа, че един от компютрите е включен. На екрана светеше късо съобщение.

АКО ИСКАТЕ ДА УЗНАЕТЕ ПОВЕЧЕ,

НАТИСНЕТЕ ENTER ||

– Не пипайте! – каза Озбърн, но сам протегна ръка и натисна клавиша. Думите изчезнаха и се появи нова фраза:

ТИ НАДНИЧАШЕ ||

После екранът запремига и се усетих в нещо като в автомобил, в мрак. В ръката си държах таблетка, имаше още една в устата ми. Изплюх я и известно време просто стоях, заслушан в шума на двигателя. В другата ми ръка се оказа цяло шишенце „транксен“. Въпреки невероятната умора, успях да изключа двигателя, отворих вратата, пипнешком стигнах до портата на гаража и я отворих широко. Въздухът ми се стори свеж и вкусен. Погледнах шишенцето с лекарства и се хвърлих във ваната.

Когато направих всичко, което трябваше да направя, в клозетната чиния плаваха повече от десетина неразтворими таблетки и множество празни обвивки от тях. Преброих останалите в шишенцето и започнах да се съмнявам, че ще оживея.

Дотътрих се до дома на Клуг, но Озбърн го нямаше. Едва успях да се върна къщи. Легнах и зачаках дали ще умра, или ще остана жив. На другия ден във вестника имаше съобщение. Озбърн се прибрал в дома си и продупчил шията си с изстрел от служебния пистолет. Съвсем късо съобщение. С полицаите това се случва често. Писмо не е оставял.

Качих се на автобуса, отидох в болницата и цели три часа се опитвах да изкопча разрешение за свиждане с Лиза. Нищо не стана. Не съм неин роднина, а лекарите категорично забраняват достъпа на външни лица. Когато се разпалих, възможно най-меко ми обясниха колко всъщност е зле тя. Хал не ми е казал всичко; лекарите се заклеха, че в главата ѝ не е останала нито една нормална мисъл.

След два дни Лиза умря.

За моя изненада, била оставила завещание. Аз наследявам къщата на Клуг и цялото му имущество. Позвъних в компанията, която се занимава със събирането на стари вещи, и когато ми казаха, че автобусът⁵ вече тръгва насам, за последен път тръгнах към дома на Клуг.

На екрана на компютъра светеше същата фраза:

НАТИСНЕТЕ ENTER ||

Когато автобусът дойде, наредих да изнесат всичко до голи стени. После се върнах у дома и се захванах с нещата, които могат да имат

5. Разбира се, всъщност е „камионът“. Бел.Mandor.

някаква връзка с компютрите. Изхвърлих радиото, продадох колата и хладилника, микровълновата печка, миксера и електрическия часовник. Махнах дори електрическото одеало. Купих си газова печка, напълних гаража с дърва и повиках да почистят комина.

След време отидох в Пасадина и основах фондация на името на Лиза Фу в размер на седемстотин хиляди осемдесет и три долара и четири цента. Казах, че тези средства могат да бъдат изразходвани за всякакви изследвания, но в никакъв случай свързани с компютри. Сигурно са ме помислили за ексцентрично старче.

Тъкмо си бях въобразил, че опасността е минала, телефонът иззвня. Дълго не се решавах да вдигна слушалката, но после разбрах, че е все едно – ще звъни докато не вдигна слушалката.

Няколко секунди се чуваха само сигнали, но вече трудно ще ме излъжат. Продължавах да държа слушалката до ухото си, след малко изчезнаха и сигналите. Остана само мълчание. Като се вслушаш напрегнато, чуваш онези далечни музикални призвъвания, каквито винаги живеят в телефонните кабели. Отзвуци от разговори на хиляди мили от мен. И още нещо, нещо далечно и студено.

Аз не знам какво са направили онези от Ен-Си-Ей. Не знам дали са го направили умишлено или ТО е възникнало само. Не знам дали изобщо имат някакво отношение към НЕГО. Но аз знам, че ТО е там, защото чувствах диханието на душата МУ в телефонните кабели. И започнах да говоря, внимателно подбирайки думите си:

– Аз не искам нищо да знам. Аз никому нищо няма да разкажа. Клуг, Лиза, Озбърн – всички те завършиха със самоубийство. Аз съм всичко на всичко един самотен човек и никому не създавам грижи.

Чу се прещракване. И сигнали.

Не беше трудно да махна телефона. Но да се махнат кабелите се оказа много по-трудно – телефонните компании смятат, че щом веднъж са ги сложили, то е винаги. Дълго мърмореха, но когато започнах със собствените си ръце да ги измъквам, се съгласиха, предупреждавайки ме, че ще струва скъпо.

С електрическата компания беше по-трудно. Те изглежда смятат, че има такова правило: електричество във всеки дом. Съгласиха се да изключат подаването на електроенергия, но категорично отказаха да махнат кабелите към моя дом. Тогава се качих на покрива и с брадва изпотроших четири фута от перваза заедно с проводниците. Тогава събраха

багажа си и се изметоха.

Изхвърлих лампите и всичко, което е свързано с електричеството. После с чук и секач в ръце се захванах със стените. Изтръгнах всички скрити проводници и обходих цялата къща с мощен магнит, за да не пропусна нито парче метал.

Много ме забавляваше мисълта, че когато вече няма да ме има, агентът по недвижими имоти ще рекламира моя дом така: „Забележителна къща – никакво електричество!“.

Сега живея спокойно. Както някога.

През деня работя в градината, вече е доста голяма.

Живея на свещ и керосинова лампа. Почти цялата си храна произвеждам сам. Доста дълго не можах да отвикна от таблетките, но в края на краищата успях и сега понасям пристъпите без лекарства.

Насред един огромен град аз изцяло се откъснах от околния свят. Нека компютърната мрежа расте без мен. Не знам дали това е опасно за обикновените хора, но ние се оплетохме в нея – аз, Круг, Озбърн. И Лиза. Нас просто ни отпъдиха, както се отпъжда комар, без понякога дори да забележиш, че си го убил. Аз обаче останах жив.

Е, не знам дали за дълго.

Лиза ми разказа как компютърният сигнал може да проникне отвън у дома по електрическата инсталация. Имало нещо такова, което се нарича „носеща вълна“. Затова и трябваше да се избавя от електричеството.

Но за градината е нужна вода. Тук, в Южна Калифорния, рядко ваят дъждове и аз просто не знам откъде ще вземам вода.

А вие как мислите, може ли ОНОВА да проникне в къщите по водопроводните тръби?

КРАЙ

© 1994 Джон Варли
© Людмила Георгиева, превод от английски

John Varley
Press Enter, 1994

Сканиране и разпознаване: vixen_vixen, 2008
Редакция: Mandor, 2008 (#)
Преводът е със съкращения (Бел.Mandor).

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5310>]